Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0091

Európska stratégia pre odolnosť v oblasti vody

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. mája 2025 o európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody (2024/2104(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), najmä na jej článok 191,

– so zreteľom na dohodu prijatú 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán UNFCCC (COP 21) v Paríži (Parížska dohoda),

– so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorú prijala OSN, a na ciele udržateľného rozvoja, s osobitným dôrazom na cieľ č. 6 týkajúci sa čistej vody a hygieny,

– so zreteľom na Globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu prijatý v decembri 2022,

– so zreteľom na Štokholmský dohovor o perzistentných organických látkach z 22. mája 2001,

– so zreteľom na zásadu predchádzania škodám a prevencie, zásadu nápravy škôd na životnom prostredí prioritne pri zdroji a zásadu, že náhradu škody hradí znečisťovateľ, ktoré sú zakotvené v článku 191 ods. 2 ZFEÚ,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy)[1],

---

 Technická poznámka pod čiarou: Táto verzia je opravená verzia prijatého textu, ktorej cieľom je opätovne vložiť názov špecializovanej skupiny v odseku 29 uznesenia, ktorý v predloženej správe chýba v dôsledku vypustenia z dôvodu administratívnej chyby.

[1] Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva[1] (ďalej len „rámcová smernica o vode“),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/118/ES z 12. decembra 2006 o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality[2] (ďalej len „smernica o podzemných vodách“),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/105/ES zo 16. decembra 2008 o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky, o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a o zmene a doplnení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES[3] (ďalej len „smernica o environmentálnych normách kvality“),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík[4],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu[5] (ďalej len „smernica o pitnej vode“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/741 z 25. mája 2020 o minimálnych požiadavkách na opätovné využívanie vody[6] (ďalej len „nariadenie o opätovnom využívaní vody“),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii)[7],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/3019 z 27. novembra 2024 o čistení komunálnych odpadových

---

1 Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj.
2 Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/118/oj.
3 Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj.
4 Ú. v. EÚ L 288, 6.11.2007, s. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj.
5 Ú. v. EÚ L 435, 23.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj.
6 Ú. v. EÚ L 177, 5.6.2020, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/741/oj.
7 Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.

vôd[1] (ďalej len „revidovaná smernica o čistení komunálnych odpadových vôd“),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1785 z 24. apríla 2024, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) a smernica Rady 1999/31/ES o skládkach odpadov[2],

– so zreteľom na smernicu Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov[3] ,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869[4] ,

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2557 zo 14. decembra 2022 o odolnosti kritických subjektov a o zrušení smernice Rady 2008/114/ES[5] (ďalej len „smernica o odolnosti kritických subjektov“),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2555 zo 14. decembra 2022 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 910/2014 a smernica (EÚ) 2018/1972 a zrušuje smernica (EÚ) 2016/1148 (smernica NIS 2)[6],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES z 21. októbra 2009, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov[7],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a

---

1 Ú. v. EÚ L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj.
2 Ú. v. EÚ L, 2024/1785, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj.
3 Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj.
4 Ú. v. EÚ L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.
5 Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj.
6 Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj.
7 Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 71, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/128/oj.

ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013[1],

– so zreteľom na nariadenie Komisie (EÚ) 2024/3190 z 19. decembra 2024 o používaní bisfenolu A (BPA) a iných bisfenolov a derivátov bisfenolov s harmonizovanou klasifikáciou, pokiaľ ide o špecifické nebezpečné vlastnosti v určitých materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami, o zmene nariadenia (EÚ) č. 10/2011 a o zrušení nariadenia (EÚ) 2018/213[2],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 19. februára 2025 s názvom Vízia pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo (COM(2025)0075),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 o Európskej zelenej dohode (COM(2019)0640),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 29. januára 2025 s názvom Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ (COM(2025)0030),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 12. mája 2021 s názvom Cesta k zdravej planéte pre všetkých – Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“ (COM(2021)0400),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. februára 2021 s názvom Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (COM(2021)0082),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 18. júla 2007 o riešení problému nedostatku vody a súch v Európskej únii (COM(2007)0414),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. marca 2020 s názvom Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo: Za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu (COM(2020)0098),

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 14. novembra 2012 s názvom Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy (COM(2012)0673),

– so zreteľom na stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030,

– so zreteľom na vyhlásenie COP 29 o vode pre opatrenia v oblasti klímy, ktoré schválila Európska únia,

– so zreteľom na európsky pakt o oceánoch, ktorý 18. júla 2024 oznámila predsedníčka Komisie von der Leyen vo svojich politických usmerneniach pre budúcu Európsku komisiu (2024 – 2029),

---

[1] Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

[2] Ú. v. EÚ L, 2024/3190, 31.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3190/oj.

– so zreteľom na európsky plán adaptácie na zmenu klímy a európsku stratégiu pre odolnosť v oblasti vody, ktoré 18. júla 2024 oznámila predsedníčka Komisie von der Leyen vo svojich politických usmerneniach pre budúcu Európsku komisiu (2024 – 2029),

– so zreteľom na 8. environmentálny akčný program EÚ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 5. októbra 2022 s názvom Prístup k vode ako ľudské právo – vonkajší rozmer[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. septembra 2024 o ničivých záplavách v strednej a východnej Európe, stratách na životoch a pripravenosti EÚ konať v prípade takýchto katastrof, ktoré ešte zhoršuje zmena klímy[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. októbra 2022 o impulze pre oceán: posilnenie správy oceánov a biodiverzity[3],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o núdzovom stave v oblasti klímy a životného prostredia[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2024 o konferencii OSN o zmene klímy v roku 2024 v Baku, Azerbajdžan (COP 29)[5],

– so zreteľom na správu Komisie zo 4. februára 2025 o vykonávaní rámcovej smernice o vode (2000/60/ES) a smernice o povodniach (2007/60/ES) s názvom Tretie plány manažmentu povodia – Druhé plány manažmentu povodňových rizík (COM(2025)0002),

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 15/2024 zo 16. októbra 2024 s názvom Adaptácia na zmenu klímy v EÚ – Činnosť nezodpovedá ambíciám,

– so zreteľom na správu bývalého fínskeho prezidenta Sauliho Niinistöa z 30. októbra 2024 s názvom Safer Together – Strengthening Europe’s civilian and military preparedness and readiness (Spoločne bezpečnejší – Posilnenie európskej civilnej a vojenskej pripravenosti a pohotovosti),

– so zreteľom na správu Enrica Lettu z apríla 2024 s názvom Much more than a Market (Oveľa viac ako trh),

---

1 Ú. v. EÚ C 132, 14.4.2023, s. 54.
2 Ú. v. EÚ C, C/2024/7216, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7216/oj.
3 Ú. v. EÚ C 132, 14.4.2023, s. 106.
4 Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 28.
5 Ú. v. EÚ C, C/2025/808, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/808/oj.

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 o vykonávaní právnych predpisov EÚ o vode[1],

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 33/2018 z 18. decembra 2018 s názvom Boj proti dezertifikácii v EÚ: zvládnutie rastúcej hrozby si vyžaduje viac opatrení,

– so zreteľom na európsku iniciatívu občanov o práve na vodu,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. septembra 2015 k ďalšiemu postupu nadväzujúcemu na európsku iniciatívu občanov Right2Water[2],

– so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN č. 64/292 z 28. júla 2010, v ktorej sa uznáva právo ľudí na vodu a sanitáciu,

– so zreteľom na strategický dialóg o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ,

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 20/2024 z 30. septembra 2024 s názvom Plány spoločnej poľnohospodárskej politiky – Sú ekologickejšie, ale nezodpovedajú ambíciám EÚ v oblasti klímy a životného prostredia,

– so zreteľom na správu Európskej environmentálnej agentúry 7/2024 z 15. októbra 2024 s názvom Stav vôd v Európe v roku 2024: potreba lepšej odolnosti v oblasti vody (správa EEA 7/2024).

– so zreteľom na závery Rady pre životné prostredie zo 17. júna 2024 o 8. environmentálnom akčnom programe,

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 20/2021 z 28. septembra 2021 s názvom Udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve: je pravdepodobnejšie, že finančnými prostriedkami z SPP sa bude podporovať väčšie než efektívnejšie využívanie vody,

– so zreteľom na vyhlásenie Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 26. októbra 2023 o európskej modrej dohode,

– so zreteľom na návrh Komisie z 5. júla 2023 na smernicu Európskeho parlamentu a Rady o monitorovaní a odolnosti pôdy (smernica o monitorovaní pôdy) (COM(2023)0416),

– so zreteľom na svoju pozíciu v prvom čítaní z 24. apríla 2024 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ), ktorou sa mení smernica 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, smernica 2006/118/ES o ochrane podzemných vôd pred znečistením

---

1 Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 126.
2 Ú. v. EÚ C 316, 22.9.2017, s. 99.

a zhoršením kvality a smernica 2008/105/ES o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky[1],

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,

– so zreteľom na správu Výboru pre životné prostredie, klímu a bezpečnosť potravín (A10-0073/2025),

A. keďže voda je pre život a ľudstvo nevyhnutná; keďže EÚ musí efektívne hospodáriť so súčasnými aj budúcimi vodnými zdrojmi a účinne reagovať na súčasné výzvy spojené s vodou, pretože priamo ovplyvňujú ľudské zdravie, životné prostredie a jeho ekosystémy, strategické sociálno-ekonomické činnosti, ako je výroba energie, poľnohospodárstvo a potravinová bezpečnosť, a konkurencieschopnosť Európy;

B. keďže voda je vzácny a obmedzený zdroj, a hoci 70 % zemského povrchu je pokrytých vodou, dostupná a použiteľná sladká voda tvorí len 0,5 % vody na zemi[2]; keďže pohoria sú skutočné vodojemy a dôležité zásobníky sladkej vody v Európe, pričom len v samotných Alpách sa nachádza 40 % sladkej vody v Európe[3];

C. keďže podzemná voda je zdrojom dvoch tretín pitnej vody EÚ a podporuje mnoho ekosystémov[4]; keďže služby poskytované sladkovodnými ekosystémami majú v Európe hodnotu viac ako 11 biliónov EUR a značné zdravotné a rekreačné prínosy, ako je to v prípade rybolovu[5];

D. keďže v Európe sa už vyskytuje vodný stres, ktorý každoročne postihuje v priemere asi 20 % jej územia a 30 % obyvateľstva, pričom tieto údaje sa v budúcnosti v dôsledku zmeny klímy pravdepodobne zvýšia[6], a to napriek tomu, že celkový odber vody na úrovni EÚ27 medzi rokmi 2000 a 2019 podľa všetkého klesol o 15 %; keďže nárast v počte a opakovaní extrémnych poveternostných javov, ako sú suchá a záplavy, a skutočnosť, že sa očakáva, že v blízkej budúcnosti budú ešte častejšie, predstavujú riziko pre ľudský život a potravinovú

---

1 Prijaté texty, P9_TA(2024)0358.
2 Svetová meteorologická organizácia, 2021 State of Climate Services – Water (Stav služieb v oblasti klímy za rok 2021 – Voda), WMO-No. 1278, WMO, Ženeva, 2021.
3 Európska environmentálna agentúra, Water resources across Europe – confronting water scarcity and drought (Vodné zdroje v celej Európe – čelíme nedostatku vody a suchám), správa EEA 2/2009.
4 Správa EEA 07/2024.
5 WWF, High Cost of Cheap Water (Vysoká cena za lacnú vodu), WWF, Gland, 2021.
6 Správa EEA 07/2024.

sebestačnosť EÚ a mohli by spôsobiť, že niektoré regióny v Európe sa stanú neobývateľné;

E. keďže 78 % Európanov sa domnieva, že EÚ by mala navrhnúť dodatočné opatrenia na riešenie otázok súvisiacich s vodou v Európe, a 21 % Európanov považuje znečistenie za hlavnú hrozbu spojenú s vodou vo svojej krajine[1];

F. keďže v rezolúcii prijatej Valným zhromaždením OSN 28. júla 2010 sa právo ľudí na vodu a hygienu uznalo za ľudské právo;

G. keďže európska iniciatíva občanov Right2Water bola vôbec prvou iniciatívou, pod ktorú sa podpísal požadovaný počet signatárov, a EÚ sa v nej vyzýva, aby zabezpečila právo na vodu pre všetkých;

H. keďže ustanovenia článku 14 ZFEÚ a jej protokolu č. 26 o službách všeobecného záujmu sú kľúčovými prvkami, ktoré treba výrazne zohľadniť vo všetkých aspektoch návrhu a vykonávania európskej stratégie pre odolnosť v oblasti vody, čím sa zabezpečí štatút európskych vodohospodárskych služieb ako základných verejných služieb a zabezpečí sa prístupnosť, spravodlivosť, cenová dostupnosť a zachovanie noriem vysokej kvality;

I. keďže členské štáty by mali nadviazať na odporúčania uvedené v správe Komisie z novembra 2023[2] s cieľom zlepšiť vodnú bilanciu ako vedomostný základ pre rozhodovanie o prideľovaní vody;

J. keďže zhoršujúca sa neistota v oblasti vody môže ohroziť podstatnú hodnotu podnikov, čo vedie k zníženiu výrobnej kapacity alebo k úplnému zastaveniu výroby; keďže aktíva v regiónoch s nedostatkom vody by mohli dočasne alebo natrvalo uviaznuť, ak sa ukáže, že predpoklady týkajúce sa dostupnosti vody a prístupu k nej boli nepresné, ak sa neočakávajú regulačné reakcie alebo ak sa nezavedú plány na zmiernenie rizík a hospodárenie s vodou[3];

K. keďže termín na dosiahnutie „dobrého“ stavu vôd v európskych riekach a jazerách, ako aj brakických, pobrežných a podzemných vôd bol v rámcovej smernici o vode stanovený na rok 2015, za určitých podmienok s možnosťou odkladu do roku 2027; keďže cieľ dosiahnuť do roku 2027 dobrý chemický stav všetkých vodných útvarov v EÚ nie je ani zďaleka splnený, najmä v dôsledku látok, ako je ortuť,

---

1 Európska komisia, Attitudes of Europeans towards the environment (Postoj Európanov k životnému prostrediu), osobitný prieskum Eurobarometra 550, máj 2024.

2 Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie a kol., Implementation of water balances in the EU – Final report (Zavádzanie vodnej bilancie v EÚ – záverečná správa), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024.

3 Disclosure Insight Action (CDP) a Planet Tracker, High and Dry. How Water Issues Are Stranding Assets (Na suchu: Ako problémy s vodou vedú k uviaznutiu aktív), 2022.

brómované spomaľovače horenia a polycyklické aromatické uhľovodíky[1];

L. keďže správa z roku 2025 o vykonávaní rámcovej smernice o vode ukazuje, že oneskorenia pri plnení cieľov smernice nie sú spôsobené nedostatočnými právnymi predpismi, ale nedostatkom finančných prostriedkov, pomalým vykonávaním a nedostatočným začlenením environmentálnych cieľov do odvetvových politík; keďže z analýzy vyplýva, že členské štáty nepokrývajú ročné investičné potreby, ktoré sa odhadujú na 77 miliárd EUR, pričom rozdiel vo financovaní sa v súčasnosti odhaduje na približne 25 miliárd EUR ročne; keďže zo správy jasne vyplýva aj to, že je potrebné, aby členské štáty zvýšili svoju úroveň ambícií a urýchlili opatrenia s cieľom čo najviac znížiť nedostatky v oblasti dodržiavania predpisov do roku 2027, zvýšili investície a zabezpečili primerané financovanie, okrem iného prostredníctvom európskych fondov, na dosiahnutie cieľov svojich programov opatrení, ako aj aby zaviedli dodatočné opatrenia na zníženie súčasných pretrvávajúcich environmentálnych výziev a zlepšili cezhraničnú spoluprácu;

M. keďže právne predpisy o vode boli vyhodnotené ako vhodné na daný účel; keďže sa nimi stanovuje rámec na ochranu vnútrozemských povrchových vôd, brakických vôd, pobrežných vôd a podzemných vôd; keďže zároveň umožňujú dosiahnutie menej prísnych environmentálnych cieľov, ak sociálno-ekonomické potreby, ktorým daná ľudská činnosť slúži, nemožno dosiahnuť inými prostriedkami, a umožňujú nedosiahnutie cieľov pre vodné útvary, ak je dôvodom prevažujúci verejný záujem; keďže právne predpisy sú primerané a v súlade so zásadou subsidiarity poverujú orgány členských štátov, aby rozhodli o prevažujúcom verejnom záujme; keďže v niektorých prípadoch to môže byť ochrana životného prostredia a v iných sociálno-ekonomická činnosť;

N. keďže približne 40 % celkového odberu vody v Európe pripadá na priemysel; keďže najväčšími kategóriami, pokiaľ ide o ročný odber vody v EÚ27, sú podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Európskom spoločenstve (NACE) odber na chladenie pri výrobe elektrickej energie (34 %), po ktorom nasleduje odber pre poľnohospodárstvo (29 %), verejné zásobovanie vodou (21 %) a

[1] Správa EEA 07/2024.

výroba (15 %)[1]; keďže údaje o odbere a využívaní vody v EÚ sú však zastarané a nedostatočné[2];

O. keďže výroba elektrickej energie je odvetvím s najväčším odberom vody, ale väčšina tejto vody sa po chladení alebo využití na pohon turbín vracia do životného prostredia; keďže poľnohospodárstvo je celkovo odvetvím s najvyššou čistou spotrebou vody na úrovni EÚ, keďže väčšinu vody spotrebúvajú plodiny alebo sa odparí; keďže pri iných použitiach, napríklad v priemysle a vodohospodárskych službách, sa odoberá a spotrebúva porovnateľne menej vody, ale môžu predstavovať významný tlak na miestnej úrovni, najmä na podzemnú vodu[3];

P. keďže všetky priemyselné činnosti si vyžadujú vodu na výrobu svojich konečných výrobkov alebo na podporu výrobných činností; keďže podniky sú závislé od vody pri svojej každodennej prevádzke a v dôsledku jej zvyšujúceho sa nedostatku sa môže narušiť prevádzka, môžu sa zvýšiť náklady a vzniknúť regulačné riziká a riziká poškodenia dobrého mena;

Q. keďže odvetvie energetiky vo veľkej miere závisí od vodných zdrojov; keďže táto závislosť predstavuje vážne riziko, pretože nedostatok vody môže ovplyvniť procesy výroby energie a bezpečnosť jej dodávok, najmä ak sa voda používa ako východisková surovina alebo na chladenie; keďže prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov, najmä na veternú a slnečnú energiu, ponúka udržateľné spôsoby dekarbonizácie, ktoré efektívne využívajú vodu, a príležitosť zastaviť alebo zvrátiť trend rastúcej spotreby vody;

R. keďže voda je nevyhnutným zdrojom pre poľnohospodárstvo pri výrobe kvalitných potravín, krmív a obnoviteľných surovín; keďže poľnohospodárstvo závisí od dostupnosti vody a zavlažovanie pomáha chrániť poľnohospodárov pred nepravidelnými zrážkami a zvyšovať životaschopnosť, výnosy a kvalitu plodín, ale vyvíja značný tlak na vodné zdroje; keďže vzhľadom na zmenu klímy, meniace sa poveternostné podmienky a zvýšenú frekvenciu povodní a súch budú mať voda ako zdroj na výrobu kvalitných poľnohospodárskych výrobkov a potreba efektívneho využívania vody zásadný význam pre bezpečnosť dodávok potravín a pre riešenia nedostatku vody; keďže zníženie tlaku poľnohospodárstva na povrchové a podzemné vody

---

1 Európska environmentálna agentúra, Odber vody podľa hospodárskeho odvetvia v 27 členských štátoch EÚ, 2000 – 2022, webové sídlo Európskej environmentálnej agentúry, 5. decembra 2024, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/water-abstraction-by-source-and/water-abstraction-by-economic?activeTab=8a280073-bf94-4717-b3e2-1374b57ca99d.

2 Eurostat, Archív: Využívanie vody v priemysle), webové sídlo Eurostatu, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Water_use_in_industry&oldid=196132#Further_Eurostat_information.

3 Správa EEA 07/2024.

musí ísť ruka v ruke s investíciami zameranými na využívanie regenerovanej vody a inovačné technológie odsoľovania, čím sa dosiahne lepšia vodná bilancia a podporia čisté alternatívne energie, ako je ekologický vodík;

S. keďže rast svetovej populácie si vyžaduje zvýšenú výrobu potravín a EÚ musí zaručiť potravinovú sebestačnosť, ako je stanovené v článku 39 ZFEÚ;

T. keďže spoľahlivé údaje o účtovaní vody, t. j. systematickej štúdii súčasného stavu a trendov v oblasti dodávok vody, dopytu po nej, dostupnosti a využívania vody v špecifikovaných oblastiach[1], sú kľúčové pre posúdenie súčasnej situácie v EÚ a pre európsku konkurencieschopnosť;

U. keďže potenciál odpadových vôd ako alternatívnej zásoby vody sa podceňuje vzhľadom na to, že 60 až 70 % potenciálnej hodnoty odpadových vôd v celej EÚ sa v súčasnosti nevyužíva[2] a v EÚ sa opätovne využívajú menej ako 3 % vyčistených odpadových vôd[3]; keďže obehové prístupy k vode v domácnostiach majú značný potenciál, pretože len malé množstvo vody v domácnostiach sa používa na pitie a stravovanie, a preto musí spĺňať najvyššie normy kvality;

V. keďže v dôsledku zastaraných alebo starnúcich vodovodných sietí a nedostatočnej potrebnej údržbe dochádza k strate veľmi veľkého množstva vody; keďže investície do údržby, zlepšovania a rozvoja odolných, inovačných zavlažovacích infraštruktúr sú nevyhnutné na zníženie a zlepšenie efektívnosti spotreby vody v poľnohospodárstve; keďže takéto zlepšenia efektívnosti umožňujú využívanie ušetrenej vody na iné účely alebo umožňujú zachovanie prirodzeného prietoku vodných tokov;

W. keďže dostatočné množstvo čistej vody je nevyhnutným prvkom realizácie a dosiahnutia skutočného udržateľného obehového hospodárstva v EÚ;

X. keďže únik vody je podceňovaným celosvetovým problémom, ktorý výrazne zhoršuje nedostatok vody, pričom v priemere 23 % vyčistenej vody sa počas distribúcie v EÚ stráca v dôsledku presakovania potrubí, zastaraných čistiacich zariadení a

---

1 Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo, Water accounting and auditing (Účtovanie a audit vody), základná príručka, FAO Water Reports 43, FAO, Rím, 2016.

2 Európska investičná banka, Wastewater as a resource (Odpadová voda ako zdroj), EIB, 2022.

3 Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie, Opätovné využívanie vody: Nové pravidlá EÚ na zlepšenie prístupu k bezpečnému zavlažovaniu), webové sídlo Európskej komisie, 26. júna 2023, https://environment.ec.europa.eu/news/water-reuse-new-eu-rules-improve-access-safe-irrigation-2023-06-26_en.

nedostatočných nádrží[1]; keďže revidovaná smernica o pitnej vode zahŕňala opatrenia na zníženie úniku vody, ako aj posúdenie rizika a riadenie povodí pre odber pitnej vody;

Y. keďže v roku 2021 dosiahlo podľa správ 91 % útvarov podzemnej vody v Európe „dobrý kvantitatívny stav“, zatiaľ čo 77 % bolo nahlásených ako útvary s „dobrým chemickým stavom“[2];

Z. keďže v roku 2021 dosiahlo podľa správ „dobrý“ alebo „veľmi dobrý“ ekologický stav len 37 % útvarov povrchovej vody v Európe, zatiaľ čo 29 % dosiahlo „dobrý chemický stav“[3];

AA. keďže Európska environmentálna agentúra zdôrazňuje, že podiel povrchových vôd, ktoré nedosahujú dobrý ekologický stav, je v Európe nerovnomerný a že tieto vody sú rozšírenejšie v častiach strednej a západnej Európy, a zdôrazňuje, že rozdiely v stave vôd medzi členskými štátmi môžu byť spôsobené rozdielnymi tlakmi, ale že tieto rozdiely môžu vyplývať aj z rozdielnych prístupov k monitorovaniu a hodnoteniu[4];

AB. keďže kvalita povrchových vôd na celom kontinente je odrazom pretrvávajúcich a kombinovaných tlakov, najmä difúzneho znečistenia a degradácie ich prirodzeného toku a fyzických vlastností; keďže znečisťovanie živinami a perzistentnými prioritnými látkami, ako aj novými znečisťujúcimi látkami pretrváva; keďže na podzemné vody má vplyv difúzne znečistenie, ako aj intenzívny odber[5];

AC. keďže 65 % vody na pitie a 25 % vody na zavlažovanie v poľnohospodárstve v EÚ sa získava z podzemných vôd[6]; keďže ide o obmedzený zdroj, ktorý treba chrániť pred znečistením a nadmerným využívaním[7];

AD. keďže údaje z monitorovania Európskej environmentálnej agentúry poukazujú na to, že v európskych vodách dochádza k rozsiahlemu znečisťovaniu perfluóralkylovými a polyfluóralkylovými látkami (ďalej len „PFAS“), bežne označovanými ako „večné chemikálie“, čo predstavuje významné riziká pre vodné ekosystémy a ľudské zdravie; keďže prítomnosť kyseliny trifluóroctovej, PFAS s krátkym reťazcom, bola zistená v pitnej vode v celej Európe; keďže PFAS pretrvávajú v

---

1 Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie, Nulové znečistenie: Zlepšenie kvality pitnej vody a prístupu k nej, webové sídlo Európskej komisie, 12. januára 2023, https://environment.ec.europa.eu/news/improved-quality-and-access-drinking-water-all-europeans-2023-01-12_en.

2 Správa EEA 07/2024.

3 Tamže.

4 Tamže.

5 Tamže.

6 Tamže.

7 Tamže.

životnom prostredí, bioakumulujú sa v živých organizmoch a majú nepriaznivé (eko)toxikologické účinky; keďže zo skupiny 6 000 až 10 000 látok bolo dôkladne preskúmaných len niekoľko a poznáme ich dopad na ľudské zdravie a životné prostredie; keďže 99 % PFAS zostáva v životnom prostredí neodhalených v dôsledku obmedzení monitorovania;

AE. keďže absencia noriem kvality pre PFAS v podzemných vodách na úrovni EÚ a nedostatočné monitorovanie menej skúmaných zlúčenín PFAS zhoršujú problém s dosiahnutím dobrého chemického stavu vôd v EÚ v súlade s rámcovou smernicou o vode a predstavujú značnú technickú a finančnú záťaž pre systémy zdravotnej starostlivosti a poskytovateľov vodohospodárskych služieb, pričom ohrozujú opätovné použitie vody a čistiarenského kalu;

AF. keďže pri priemyselnej činnosti sa do vodných útvarov uvoľňujú nebezpečné chemikálie vrátane ťažkých kovov a iných znečisťujúcich látok, čo má významný vplyv na kvalitu vody a vodné ekosystémy[1];

AG. keďže v povrchových a podzemných vodách sa čoraz častejšie zisťuje prítomnosť farmaceutických látok; keďže znečistenie spôsobené rezíduami liekov si vyžaduje pokročilé technológie úpravy vody vrátane membránovej filtrácie, čistenia aktívnym uhlím, pokročilých oxidačných procesov a iných inovačných techník čistenia;

AH. keďže v smernici 2010/75/EÚ[2] sa stanovuje, že potenciálne zhoršenie vplyvu priemyselného vypúšťania na stav vodných útvarov v dôsledku kolísania dynamiky toku vody by sa malo výslovne zohľadniť pri udeľovaní a preskúmavaní povolení; keďže najlepšie dostupné techniky budú najnovšie zahŕňať pojem úrovne environmentálneho správania v súvislosti s vodou, ako aj povolenia, ktorými sa používanie týchto techník premietne do limitných úrovní environmentálneho správania; keďže ide o vítanú zmenu, ktorá môže zlepšiť odolnosť priemyslu, keďže zariadenia EÚ už môžu čeliť sezónnej nižšej výrobnej kapacite v dôsledku nedostatku vody;

AI. keďže komunálne odpadové vody sú jedným z hlavných zdrojov znečistenia vody, ak nie sú riadne zachytené a vyčistené; keďže ciele smernice o čistení komunálnych odpadových vôd by sa nemali

---

1 Európska environmentálna agentúra, Uvoľňovanie priemyselných znečisťujúcich látok do vody v Európe, webové sídlo Európskej environmentálnej agentúry, 30. mája 2024, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/industrial-pollutant-releases-to-water.

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj).

znižovať a rozsah jej pôsobnosti by sa mal rozšíriť na ďalšie odvetvia a látky, ktoré prispievajú k znečisteniu vody;

AJ. keďže znečistenie vodných útvarov v EÚ živinami vedie k eutrofizácii, strate biodiverzity a degradácii vodných ekosystémov[1]; keďže odtok pesticídov kontaminuje povrchové a podzemné vody, čo ohrozuje kvalitu vody a ľudské zdravie;

AK. keďže výskumy ukazujú, že v Európe je vystavenie obyvateľstva syntetickej chemikálii bisfenol A (ďalej len „BPA“), ktorá sa používa v mnohých výrobkoch, od plastových a kovových nádob na potraviny až po fľaše na vodu na opakované použitie, výrazne nad prijateľnou bezpečnou úrovňou pre zdravie[2];

AL. keďže hospodárenie s pôdou a živinami je základom zlepšovania kvality a jej dostupnosti; keďže európska stratégia pre odolnosť v oblasti vody by sa mala zameriavať na zlepšenie hospodárenia so živinami s cieľom uzavrieť kolobeh živín a znížiť ich emisie do vodných ciest; keďže bezpečné používanie čistiarenského kalu v poľnohospodárstve takisto zníži veľmi vysokú závislosť EÚ od dovozu fosforečných minerálnych hnojív, napríklad z Ruska; keďže bezpečné používanie kalu by sa preto malo považovať aj za prispievanie k európskej odolnosti a strategickej autonómii;

AM. keďže zmena klímy predstavuje veľkú hrozbu pre vodné zdroje a vodné ekosystémy; keďže mnohé dôsledky zmeny klímy sa prejavujú prostredníctvom vody, napríklad intenzívnejšie a častejšie suchá, extrémnejšie povodne a nepravidelnejšie sezónne zrážky; keďže záplavy a nedostatok vody ohrozujú potravinovú bezpečnosť a zabezpečenie dostupnosti vody, ako aj zdravie bežného obyvateľstva, čo v konečnom dôsledku ovplyvňuje sociálnu súdržnosť, hospodársku prosperitu a stabilitu, ako aj ohrozuje dlhodobú dostupnosť tohto cenného zdroja;

AN. keďže v európskom posúdení klimatických rizík sa uznalo, že európske politiky a adaptačné opatrenia nedržia krok s rýchlo sa zhoršujúcimi rizikami, ktoré ohrozujú ekosystémy, infraštruktúru, dodávky potravín a vody, zdravie ľudí, hospodárstvo a financie[3];

---

1 Európska komisia, Dusičnany, webové sídlo Európskej komisie, https://environment.ec.europa.eu/topics/water/nitrates_en#implementation.

2 Európska environmentálna agentúra, Vystavenie verejnosti bežne používanému bisfenolu A presahuje prijateľnú bezpečnú úroveň pre zdravie, webové sídlo Európskej environmentálnej agentúry, 14. septembra 2023, https://www.eea.europa.eu/en/newsroom/news/public-exposure-to-bisphenol-a.

3 Európska environmentálna agentúra, European Climate Risk Assessment (Európske posúdenie klimatických rizík), správa EEA 01/2024.

AO. keďže z hodnotení Medzivládneho panela o zmene klímy vyplýva, že stúpanie hladiny morí v dôsledku zmeny klímy vedie k zvýšeniu slanosti pôdy a sladkej vody, čo ohrozuje zdravie ekosystémov a kvalitu vody a ovplyvňuje 80 miliónov Európanov, ktorí žijú v pobrežných oblastiach s nízkou nadmorskou výškou a záplavových oblastiach; keďže sladkovodné a morské ekosystémy sú vzájomne prepojené a znečistenie riek, narušenie tokov sedimentov a nedostatok vody veľmi výrazne ovplyvňujú zdravie morských ekosystémov, najmä pobrežných, ako aj životaschopnosť sociálnych a hospodárskych činností, ktoré od nich závisia, ako je doprava, rybolov, poľnohospodárstvo, akvakultúra a cestovný ruch;

AP. keďže dlhotrvajúce sucho, extrémne horúčavy a rozsiahle záplavy spôsobené meniacimi sa poveternostnými podmienkami budú na celom kontinente čoraz intenzívnejšie a častejšie, čo povedie k poškodzovaniu ekosystémov a ľudského zdravia, ako aj k závažnému narušeniu hospodárskych činností a zníženiu celkového množstva a kvality dostupnej vody; keďže zachovanie vodných zdrojov a prirodzených funkcií riek pri súčasnom zásobovaní dostatočným množstvom kvalitnej vody sa stáva hlavnou výzvou, ktorá si bude vyžadovať zvýšené úsilie o zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu, účinné hospodárenie a inovačné opatrenia na zvýšenie dostupnosti vody; keďže cenovo dostupné a udržateľné riadenie nedostatku vody a povodňových rizík bude čoraz dôležitejšie v celej EÚ;

AQ. keďže v roku 2022 Európa zažila najteplejšie leto a druhý najteplejší rok v histórii, čo viedlo k suchu, ktoré postihlo viac ako 15 % územia EÚ; keďže priemerné ročné hospodárske straty spôsobené suchami v EÚ medzi rokmi 1981 a 2010 sa odhadovali na približne 9 miliárd EUR ročne; keďže sa odhaduje, že bez adaptačných opatrení by sa pri oteplení o 3 °C mohli ročné straty spôsobené suchom v Európe a Spojenom kráľovstve zvýšiť až na 45 miliárd EUR ročne do roku 2100[1]; keďže povodne predstavovali 43 % všetkých katastrof v Európe v rokoch 1998 až 2020; keďže vplyvy zmeny klímy a sociálno-ekonomický vývoj vedú k častejším povodniam, ktoré postihujú čoraz viac ľudí a spôsobujú čoraz väčšie škody; keďže 12 % obyvateľov Európy žije v záplavových oblastiach[2];

AR. keďže náklady v dôsledku nečinnosti pri riešení problémov súvisiacich s vodou sú mimoriadne vysoké vzhľadom na to, že 90 % katastrof súvisí s vodou[3]; keďže bez politických opatrení by náklady na hospodárske straty spôsobené len pobrežnými záplavami mohli do

---

1 Cammalleri, C. a kol., Global warming and drought impacts in the EU (Vplyv globálneho otepľovania a sucha v EÚ), technická správa JRC, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg.

2 Správa EEA 07/2024.

3 Feyen, L. a kol., Climate change impacts and adaptation in Europe (Vplyvy zmeny klímy a adaptácia na ňu v Európe), záverečná správa JRC PESETA IV, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg.

konca storočia v EÚ presiahnuť 1 bilión EUR ročne[1] a hospodárske náklady na suchá v Európe by mohli do roku 2100 presiahnuť 65 miliárd EUR ročne[2];

AS. keďže medzi členskými štátmi existujú výrazné rozdiely, pokiaľ ide o dostupnosť vody, stratégie hospodárenia a modely využívania a zraniteľnosť voči vplyvom zmeny klímy sa môže značne líšiť; keďže na zvýšenie odolnosti v oblasti vody a zabezpečenie udržateľného hospodárenia s vodami je potrebný prispôsobený prístup;

AT. keďže suchá sú jedným z hlavných katastrofických dôsledkov zmeny klímy; keďže približne 23 % územia EÚ je mierne náchylných na dezertifikáciu a 8 % je na ňu veľmi náchylných; keďže Maďarsko, Bulharsko, Španielsko a Taliansko patria medzi najviac postihnuté krajiny a 74 % plochy Španielska je ohrozených dezertifikáciou; keďže európska stratégia pre odolnosť v oblasti vody by sa mala zaoberať nielen dlhotrvajúcimi suchami, ale skôr skutočnosťou, že línia polosuchých oblastí sa posúva na sever, čo vedie k tomu, že v EÚ sa zväčšuje počet oblastí, ktoré budú dlhodobo čeliť chronickej nedostupnosti dostatočných sladkovodných zdrojov;

AU. keďže politiky týkajúce sa dezertifikácie, spotreby vody a zmeny klímy sú úzko prepojené; keďže v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o boji proti dezertifikácii EÚ v roku 2015 a opätovne v roku 2024[3] potvrdila svoj záväzok dosiahnuť nulovú degradáciu pôdy do roku 2030, čo podľa osobitnej správy Európskeho dvora audítorov o dezertifikácii pravdepodobne nebude dosiahnuté;

AV. keďže vodohospodárska infraštruktúra môže pomôcť udržiavať stály a predvídateľný tok a dodávky vody; keďže v roku 2022 bol priemerný ročný prietok riek v Európe druhý najnižší od začiatku vedenia záznamov v roku 1991[4];

AW. keďže oblasti na dolnom toku sú obzvlášť závislé od hospodárenia s vodou a jej odberu v oblastiach na hornom toku; keďže členské štáty by sa mali v súlade s rámcovou smernicou o vode zdržať vykonávania opatrení, ktoré významne zvyšujú povodňové riziká na hornom alebo dolnom toku v iných krajinách toho istého povodia;

AX. keďže riešenia blízke prírode sú vhodné intervencie, ktoré, ak sú prispôsobené konkrétnym ekosystémom a potrebám, môžu zvýšiť

---

1 Európska environmentálna agentúra, European Climate Risk Assessment (Európske posúdenie klimatických rizík), správa EEA 01/2024.

2 Úrad Organizácie Spojených národov pre znižovanie rizika katastrof, GAR Special Report on Drought 2021 (Osobitná správa GAR o suchu z roku 2021), Ženeva, UNDRR, 2021.

3 Závery Rady zo 14. októbra 2024 o dezertifikácii, degradácii pôdy a suchu.

4 Správa EEA 07/2024.

odolnosť vodného cyklu a poskytnúť viaceré výhody, pokiaľ ide o ochranu biodiverzity, sekvestráciu uhlíka, zlepšenie kvality vody, zadržiavanie živín, zásobovanie pitnou vodou, predchádzanie prírodným požiarom a zmierňovanie povodňových rizík; keďže riešenia blízke prírode môžu zvýšiť účinnosť a funkčnosť vodohospodárskej infraštruktúry, čím sa v mnohých prípadoch zabezpečí komplementárnosť oboch riešení;

AY. keďže opatrenia na prirodzené zadržiavanie vody sú riešenia blízke prírode, ktorých cieľom je zadržiavať vodu v prírodnej, poľnohospodárskej, zalesnenej a mestskej krajine;

AZ. keďže voda nie je komerčný výrobok ako iné výrobky, ale skôr dedičstvo, ktoré treba chrániť, brániť a nakladať s ním ako takým; keďže podľa smernice (EÚ) 2024/1203 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva[1] predstavuje odber povrchovej alebo podzemnej vody v zmysle rámcovej smernice o vode trestný čin, ak je takéto konanie protizákonné a úmyselné a spôsobí alebo môže spôsobiť podstatnú škodu na ekologickom stave alebo ekologickom potenciáli útvarov povrchovej vody, alebo na kvantitatívnom stave útvarov podzemnej vody;

BA. keďže pôdna biodiverzita a organický uhlík v pôde ovplyvňujú schopnosť zadržiavať vodu; keďže erózia pôdy, zhutňovanie a určité postupy obhospodarovania pôdy, ktoré spôsobujú jej degradáciu, vedú k neustálemu znižovaniu schopnosti pôdy zadržiavať vodu, v dôsledku čoho sa zhoršujú suchá a záplavy, ktoré majú priamy negatívny vplyv na poľnohospodárstvo; keďže zdravá pôda je preto jedným z hlavných faktorov odolnosti v oblasti vody, ktorá by sa mala riešiť a spravovať na úrovni povodia; keďže lepšie obhospodarovanie pôdy je kľúčové pri predchádzaní katastrofám;

BB. keďže súčasný viacročný finančný rámec (VFR) zahŕňa ambiciózny, ale nezáväzný plán venovať na ciele v oblasti biodiverzity najmenej 7,5 % ročných výdavkov EÚ v roku 2024 a 10 % v rokoch 2026 a 2027; keďže do nového finančného rámca by sa malo začleniť hľadisko vody s cieľom vyčleniť dostatočné zdroje na budúcu európsku stratégiu pre odolnosť v oblasti vody, ktorou by sa zabezpečili odolné vodné ekosystémy a infraštruktúra a bezpečnosť dodávok vody a uľahčili investície do inovačných riešení;

BC. keďže financovanie z kohéznych fondov zohráva kľúčovú úlohu pri zlepšovaní vodohospodárskych a sanitačných služieb vo všetkých členských štátoch; keďže na zabezpečenie ich dlhodobej odolnosti a

---

[1] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1203 z 11. apríla 2024 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, ktorou sa nahrádzajú smernice 2008/99/ES a 2009/123/ES (Ú. v. EÚ L, 2024/1203, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj).

dodržiavania čoraz prísnejších noriem kvality je potrebná nepretržitá podpora;

BD. keďže efektívnosť využívania vody môžu zlepšiť cenové politiky; keďže takéto politiky sú v právomoci členských štátov a zohľadňujú sa v nich regionálne rozdiely v dostupnosti vody a zdroji jej dodávok; keďže ceny môžu zohrávať dôležitú úlohu pri podnecovaní domácností a ďalších hospodárskych odvetví, aby optimalizovali spotrebu, ako aj pri zabezpečovaní toho, aby sa užívatelia vody účinne podieľali na úhrade nákladov na vodohospodárske služby; keďže cenové politiky by mali zohľadňovať aj cenovú dostupnosť pre domácnosti a malé podniky;

BE. keďže pri zbere údajov o hospodárení s vodami a jeho monitorovaní môžu členským štátom, regionálnym orgánom a Komisii účinne pomôcť digitalizácia a inovácie; keďže EÚ stojí na čele nového technologického vývoja v sektore vodného hospodárstva, pričom v rokoch 1992 až 2021 bolo v Únii zaregistrovaných 40 % všetkých medzinárodných skupín patentov v tomto sektore[1], čo je pozícia, ktorú treba podporovať a rozvíjať, a v plnej miere treba využívať potenciál vnútorného trhu; keďže treba preskúmať prekážky zavádzania a rozširovania nových vodohospodárskych technológií, ako aj zaručiť rovnaké podmienky v Európe; keďže na zabezpečenie a tvorbu pracovných miest a posilnenie európskej konkurencieschopnosti je potrebná nepretržitá podpora výskumu inovácií v oblasti vodohospodárskych technológií;

BF. keďže inovácie sú kľúčovým nástrojom, ktorý pomôže odvetviu vodného hospodárstva splniť výzvy spojené s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja OSN, prispôsobiť sa zmene klímy a efektívnejšie využívať vodu;

BG. keďže zavádzanie technológií monitorovania a modelovania v mnohých členských štátoch stále zaostáva a digitalizácia tohto sektora je príliš pomalá; keďže v ustanoveniach o plánoch manažmentu povodí v rámcovej smernici o vode sa výslovne neuvádzajú konkrétne opatrenia na digitalizáciu vodného hospodárstva; keďže bežné nedostatky súčasných politík využívajúcich potenciál digitálnych riešení súvisia s nedostatkom technologických usmernení, monitorovacích noriem, integrácie politík, štandardizácie a zapojenia verejnosti;

BH. keďže odvetvie vodného hospodárstva je zraniteľné voči rôznym hrozbám vrátane fyzických útokov, kybernetických útokov a kontaminácie škodlivými látkami; keďže takéto incidenty by mohli mať za následok šírenie ochorenia, obete a prerušenie služieb, čo by malo významný vplyv na verejné zdravie, životné prostredie a hospodársku stabilitu; keďže digitalizácia hospodárenia s vodami

---

1 Európsky patentový úrad, Innovation in water-related technologies (Inovácie v oblasti technológií súvisiacich s vodou), EPÚ, Mníchov, 2024.

môže v kontexte rastúceho počtu nepriateľských útokov na kritické infraštruktúry predstavovať ďalšie bezpečnostné riziká; keďže implementácia smernice NIS2 a smernice o odolnosti kritických subjektov môže prispieť k zmierneniu bezpečnostných rizík pre životne dôležité vodovodné systémy a infraštruktúru (na pitnú vodu), ktoré vyplývajú z geopolitického napätia;

BI. keďže vďaka pokroku v oblasti senzorových technológií, výpočtovej techniky, umelej inteligencie a správy veľkých dát sa môže zlepšiť monitorovanie množstva a kvality vody a lepšie formovať operatívne rozhodovanie tvorcov politík a vodohospodárskych spoločností; keďže sú k dispozícii inovácie v prírodných systémoch hospodárenia s vodou a môžu prispieť k odolnému hospodáreniu s vodou;

BJ. keďže voda je dôležitou súčasťou životného cyklu umelej inteligencie, a to tak pri prevádzke dátových centier, ako aj pri výrobe hardvéru; keďže rýchly rozvoj umelej inteligencie by mohol viesť k exponenciálnemu nárastu dopytu po vode; keďže táto závislosť od čoraz vzácnejšieho zdroja predstavuje značné výzvy z hľadiska udržateľnosti; keďže strategické technológie, ako sú polovodiče, vodík, batérie pre elektrické vozidlá a dátové centrá, zohrávajú kľúčovú úlohu pri dosahovaní konkurencieschopnej a autonómnej EÚ;

BK. keďže chladiace systémy a chladiace veže založené na inovačných chladiacich technológiách, ako je odparovanie a chladenie v uzavretom cykle, sú už k dispozícii a môžu prispieť k zníženiu spotreby vody v priemyselných aplikáciách a vo vykurovacích, vetracích a klimatizačných systémoch;

BL. keďže sa musí podporovať výskum s cieľom vyrábať alternatívne účinné látky na boj proti škodcom, ktoré zabezpečia lepšie zdravie rastlín a znížia používanie vstupov a fytosanitárnych výrobkov;

BM. keďže odolnosť v oblasti vody má zásadný význam pri vzdelávaní a vyučovaní a pri zvyšovaní povedomia a poskytovaní informácií o fungovaní vodného cyklu;

BN. keďže obmedzený prístup k vode a súvisiacej infraštruktúre má negatívny vplyv najmä na ženy, pretože ohrozuje realizáciu ďalších ľudských práv, ako je sebaurčenie, ekonomická nezávislosť a vzdelanie;

BO. keďže 60 % územia povodí európskych riek má nadnárodný charakter, a preto má účinná cezhraničná spolupráca zásadný význam; keďže 20 európskych krajín je závislých od iných krajín, pokiaľ ide o viac ako 10 % ich vodných zdrojov, pričom v prípade piatich krajín pochádza viac ako 75 % vodných zdrojov zo zahraničia prostredníctvom riek[1]; keďže táto spolupráca by sa mala posilniť, aby

[1] Správa EEA 07/2024.

sa zohľadnili súčasné a budúce klimatické výzvy, ako sú suchá a povodne;

BP. keďže generálny tajomník OSN António Guterres vymenoval osobitného vyslanca OSN pre vodu s cieľom posilniť medzinárodnú spoluprácu a synergie medzi medzinárodnými procesmi v oblasti vody;

BQ. keďže prístup k čistej vode a udržateľná a odolná sanitárna infraštruktúra sú kľúčovými prvkami prístupu „jedno zdravie“, ktorý uznáva vzájomné prepojenie medzi zdravím ľudí a znečistením vody;

BR. keďže spolupráca v oblasti vodného hospodárstva naprieč hranicami a sektormi prináša mnohé výhody vrátane zvýšenia potravinovej bezpečnosti, udržania zdravých zdrojov obživy a ekosystémov, pomoci pri riešení odolnosti voči zmene klímy, prispievania k znižovaniu rizika katastrof, poskytovania energie z obnoviteľných zdrojov, podpory miest a priemyslu a podpory regionálnej integrácie a mieru;

BS. keďže geopolitický vývoj ukazuje, že EÚ by mala byť pripravená odolať výzvam, ktoré presahujú oblasť životného prostredia; keďže neenvironmentálne hrozby, napríklad nedávne nehody súvisiace s poškodeným káblom v Baltskom mori, vysielajú EÚ jasný signál, že posilnenie cezhraničnej spolupráce je kľúčom k dosiahnutiu cieľov súvisiacich s ochranou životného prostredia aj bezpečnosťou;

BT. keďže cez 25 členských štátov preteká približne 41 000 kilometrov vnútrozemských vodných ciest; keďže vnútrozemské vodné cesty, ktoré sú závislé od dostupnosti vodných zdrojov, zohrávajú kľúčovú úlohu pri optimalizácii zásobovania vodou a zmierňovaní dopadu súch a povodní, ako aj pri podpore hospodárskych činností a rozvoja regiónov;

BU. keďže rastúci nedostatok vody, nerovnosti v prístupe k vode a vonkajšie otrasy v sektore vodného hospodárstva zvýšili vzájomnú závislosť, čím sa zvýšila konkurencia pri využívaní vodných zdrojov, čo vedie k zložitým hospodárskym dôsledkom;

Všeobecné pripomienky

1. víta a podporuje oznámenie predsedníčky von der Leyenovej v politických usmerneniach pre budúcu Európsku komisiu (2024 – 2029) o predložení európskej stratégie pre odolnosť v oblasti vody, ktorá sa zaoberá efektívnym využívaním vody, jej nedostatkom, znečistením a rizikami súvisiacimi s vodou, ako aj uznaním skutočnosti, že voda je nenahraditeľným zdrojom, ktorý je čoraz viac vystavený tlaku v dôsledku zmeny klímy a rastúceho dopytu;

2. domnieva sa, že pri vykonávaní právnych predpisov by sa mala zohľadniť hospodárska konkurencieschopnosť v súlade s Kompasom

konkurencieschopnosti; vyzýva na vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia s cieľom vybudovať odolnú a konkurencieschopnú Európu, zmierniť zmenu klímy a prispôsobiť sa jej, zastaviť stratu biodiverzity, predchádzať znečisťovaniu, zaistiť potravinovú bezpečnosť, obmedziť využívanie zdrojov a tvorbu odpadu a usilovať sa o efektívne využívanie zdrojov vrátane vody, pričom sa zohľadní zásada predbežnej opatrnosti, zásada kontroly pri zdroji a zásada „znečisťovateľ platí“; zdôrazňuje, že dostupnosť vody má vplyv na množstvo, kvalitu, rozmanitosť a sezónnu dostupnosť potravín, ktoré sa môžu vyrábať;

3. vyzýva EÚ, aby do medzinárodného rozmeru stratégie začlenila svoje záväzky v rámci dialógu COP 29 v Baku o vode pre opatrenia v oblasti klímy a konferencie OSN o vode v roku 2023;

4. zdôrazňuje naliehavú potrebu zlepšiť odolnosť v oblasti vody a hospodárenie s vodami a zabezpečiť udržateľné zásoby sladkej vody pre ľudí, hospodárstvo a životné prostredie; zdôrazňuje, že európska stratégia pre odolnosť v oblasti vody by sa mala vypracovať v koordinácii s európskym paktom o oceánoch s cieľom zabezpečiť súdržný a integrovaný prístup k riadeniu sladkovodných a oceánskych zdrojov, riešiť vzájomne prepojené výzvy, zvyšovať konkurencieschopnosť a podporovať udržateľné hospodárenie s vodami vo vnútrozemských aj morských prostrediach a zároveň zabezpečiť holistický prístup „od zdroja do mora“;

5. trvá na potrebe komplexnej a holistickej európskej stratégie pre odolnosť v oblasti vody, ktorá by integrovala aspekty kvality vody, množstva vody, zabezpečenia dostupnosti vody, vodohospodárskej infraštruktúry a technológií a hospodárenia s vodou a ktorá by ako kľúčový prvok zahŕňala obnovu vodného cyklu, keďže sa ňou podporujú hospodárske činnosti, zabezpečuje dostupnosť zdrojov a prispieva k regulácii v oblasti klímy;

6. zdôrazňuje význam zásobovania vodou, najmä pitnou vodou, ako aj bezpečnosti dodávok vody; poukazuje na to, že všetky projekty obnovy životného prostredia by mali zohľadňovať aspekty zabezpečenia dostupnosti vody a uprednostňovať riešenia, ktoré nielenže prinášajú environmentálne prínosy, ale aj zaručujú dodávky vody a efektívne hospodárenie s vodou; okrem toho zdôrazňuje, že opatrenia na ekologickú obnovu by sa mali vykonávať v súčinnosti s rozvojom potenciálu EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a nemali by mať vplyv na celkovú energetickú odolnosť;

7. odporúča, aby sa do stratégie okrem riek, brakických a podzemných vôd zahrnuli aj jazerá a iné biotopy závislé od sladkej vody, ktoré sú kľúčovou súčasťou úsilia EÚ o zabezpečenie odolnosti v oblasti vody,

8. zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné zlepšiť systémy varovania pred krízami v súvislosti s haváriami spôsobenými ťažkou vodou, ako aj zlepšiť preventívne opatrenia;

9. vyzýva Komisiu, aby predložila európsky plán adaptácie na zmenu klímy vrátane konkrétnych legislatívnych návrhov a opatrení, najmä pokiaľ ide o odolnosť infraštruktúry, hospodárenie s vodou a riešenia blízke prírode, a zároveň uprednostnila ochranu zraniteľných komunít s cieľom zvýšiť odolnosť EÚ a ísť príkladom;

10. opakuje, že prístup k čistej a bezpečnej pitnej vode a sanitácii je ľudským právom; zdôrazňuje, že toto právo sa musí jednoznačne zaistiť tak, aby mal každý prístup k cenovo dostupným a kvalitným vodohospodárskym službám vrátane obyvateľov ostrovov a najvzdialenejších regiónov;

11. zdôrazňuje, že nikomu, či už na verejných miestach, alebo v súkromných zariadeniach, by nemal byť odopretý prístup k vode dodávanej z distribučnej siete určenej na ľudskú spotrebu, ak je k dispozícii;

12. konštatuje, že priemyselné činnosti a poľnohospodárska výroba si vyžadujú vodu na výrobu svojich konečných výrobkov alebo na podporu výrobných činností, pričom množstvo použitej vody sa líši v závislosti od druhu činnosti; zdôrazňuje, že podmienkou konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Európy je spoločnosť, ktorá inteligentne hospodári s vodou a v ktorej technológie a údaje posilňujú obehové hospodárstvo a podporujú udržateľné postupy efektívne využívajúce vodu; vyzýva všetky príslušné subjekty, aby urýchlili prechod na obehový priemysel a poľnohospodárstvo efektívne využívajúce vodu prostredníctvom podpory a investovania do inovačných riešení vrátane digitálnych nástrojov a technológií, zhodnocovania zdrojov, opätovného využívania vody, výroby energie z obnoviteľných zdrojov, infraštruktúry, riešení blízkych prírode a inkluzívnych mechanizmov riadenia;

13. naliehavo vyzýva Komisiu, aby prostredníctvom medziodvetvového prístupu začlenila hľadisko vody do vnútorných a vonkajších politík EÚ a zaistila tak, že odolnosť v oblasti vody, udržateľnosť vody a zabezpečenie dostupnosti vody budú súčasťou európskych politík; konkrétne vyzýva Komisiu, aby v rámci posúdenia sociálno-ekonomického a environmentálneho vplyvu každého regulačného opatrenia, a to aj v oblasti energetiky, vykonala posúdenie súvisiace s vodou; zdôrazňuje, že posudzovaním toho, ako môže každá politika EÚ a projekty a infraštruktúra financované z fondov EÚ vplývať na vodné zdroje z hľadiska množstva, kvality a dostupnosti, by sa zabezpečilo, že odolnosť v oblasti vody bude základným kameňom tvorby a vykonávania politík, vďaka čomu by sa zmenila paradigma zo zaobchádzania s vodou ako nevyčerpateľným zdrojom na uznanie jej skutočnej hodnoty pre ľudstvo, ekologické a sociálno-ekonomické prostredie EÚ a jej konkurencieschopnosť;

Efektívne využívanie vody

14. zdôrazňuje, že efektívne využívanie vody je nevyhnutné na zachovanie vodných zdrojov EÚ a že by malo byť kľúčovým cieľom EÚ; v tejto súvislosti vyzýva na značné zníženie dopytu po vode, a to aj riešením nadmerných únikov vody, investovaním do výskumu a inovačných riešení, modernizáciou priemyselných a výrobných procesov, zlepšením vodohospodárskej infraštruktúry, udržateľným riadením vodných zdrojov a špičkových odberov, stanovením prioritných využití a zabezpečením toho, aby vyššia efektívnosť využívania vody viedla k zníženiu celkovej spotreby sladkej vody, ako aj k zvýšeniu dostupnosti vody v oblastiach s nedostatkom vody na miestnej a regionálnej úrovni; domnieva sa, že oblasti postihnuté dlhotrvajúcim suchom a dezertifikáciou by sa mali považovať za prioritné;

15. požaduje zavedenie legislatívneho rámca, v ktorom sa stanovia odvetvové ciele v oblasti efektívneho využívania vody a jej odberu na úrovni povodia, a to na základe aktuálnych posúdení dostupnosti vody a klimatických rizík vrátane prístupu k hodnoteniu vody, ktorý zohľadňuje ekosystémové služby a dlhodobú udržateľnosť, a ktorý sa bude vzťahovať na všetky spôsoby využívania vody vrátane priemyslu, energetiky, poľnohospodárstva, verejných inštitúcií a domácností; zdôrazňuje, že tieto ciele by mali byť ambiciózne, ale zároveň prispôsobiteľné, pričom by mali zohľadňovať špecifické podmienky a pokrok, ktorý už každý členský štát dosiahol, aby sa zabezpečilo pokračovanie úsilia o zvýšenie efektívnosti vo všetkých regiónoch; zdôrazňuje význam efektívnych a jednotných postupov zberu údajov vo všetkých členských štátoch a všetkých odvetviach, a to aj prostredníctvom využívania inovačných technológií a miest na zber údajov v reálnom čase na zvýšenie transparentnosti spotreby vody; zdôrazňuje, že treba vykonať primerané posúdenie environmentálnych a sociálno-ekonomických vplyvov využívania vody; zdôrazňuje, že strategický význam výroby potravín nesmie byť ohrozený; zdôrazňuje, že veda, výskum a technológie sú dôležité pre efektívne využívanie vody a jej spotrebu a v tejto súvislosti aj pre obehové hospodárstvo; vyzýva na vytvorenie a podporu nových inteligentných a vysokovýkonných zavlažovacích systémov, zadržiavania dažďovej vody a opätovného využívania vody, ako aj zavlažovacích systémov efektívne využívajúcich vodu;

16. opakuje, že treba vypracovať spoločnú metodiku EÚ na stanovenie cieľov v oblasti efektívneho využívania vody a jej odberu s cieľom zabezpečiť udržateľné využívanie dostupných obnoviteľných vodných zdrojov v rámci integrovaného hospodárenia s vodnými zdrojmi, v ktorom sa náležite zohľadnia prepojenia mimo odvetvia vodného hospodárstva prostredníctvom prepojenia medzi vodou, energiou, potravinami a ekosystémami, čo umožní rozhodovacím orgánom a hospodárskym subjektom plánovať potrebné investície na zaistenie čoraz udržateľnejšej bezpečnosti dodávok vody, pričom sa náležite zohľadnia charakteristiky dotknutých vodných útvarov;

17. vyzýva na úzku spoluprácu v oblasti integrovaného plánovania energetických a vodných zdrojov a súvisiacich technológií vo všetkých sektoroch na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, a to aj medzi všetkými zainteresovanými stranami, s cieľom vytvoriť mechanizmy na zabezpečenie súdržnosti politík v odvetviach vodného hospodárstva a energetiky;

18. vyzýva Komisiu, aby predložila komplexnú politiku udržateľného hospodárenia s vodou pre priemysel založenú na znižovaní spotreby, zhodnocovaní, opätovnom využívaní a recyklácii vrátane zamerania na využívanie technológií efektívne využívajúcich vodu a obehových technológií, recyklácie vody, stratégií na znižovanie znečisťujúcich látok a podporu uzavretých systémov;

19. pripomína, že rastúca hrozba nedostatku vody ohrozuje priemyselné odvetvia a projekty, ktoré sú kľúčové pre konkurencieschopnosť Európy, vrátane polovodičov, dátových centier, ako aj výroby vodíka z obnoviteľných zdrojov a batérií pre elektrické vozidlá; konštatuje, že tieto odvetvia budú čoraz viac čeliť tlaku na zníženie svojho vplyvu na životné prostredie a zlepšenie efektívnosti využívania vodných zdrojov vrátane priameho aj nepriameho využívania vody; vyzýva členské štáty, aby podporovali odvetvia náročné na vodu pri vypracúvaní plánov efektívneho využívania vody zameraných na úsporu, opätovné využívanie a recykláciu vody, predchádzanie znečisťovaniu vody a zavádzanie technológií na efektívne využívanie vody; vyzýva Komisiu, aby zapracovala komplexné stratégie hospodárenia s vodou do príslušných priemyselných politík EÚ a spôsobov transformácie špecifických pre jednotlivé odvetvia s osobitným zameraním na strategické odvetvia náročné na vodu;

20. zdôrazňuje, že pre efektívne využívanie vody sú kľúčové znalosti, údaje, výskum a technológie; žiada, aby sa členským štátom poskytla primeraná finančná a technická podpora pri vykonávaní efektívnych opatrení v oblasti hospodárenia s vodou, a to aj prostredníctvom inovačných a moderných technológií;

21. víta odporúčania uvedené v záverečnej správe strategického dialógu o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ, v ktorých sa zdôrazňuje, že treba rozšíriť udržateľné poľnohospodárske postupy a nové obchodné modely s cieľom podporiť efektívnejšie využívanie prírodných zdrojov, najmä vody;

22. vyzýva na prechod na udržateľnejší a konkurencieschopnejší model poľnohospodárstva s pomocou vykonávania udržateľných postupov a inovačných riešení, ktoré podporujú biodiverzitu, znižujú chemické vstupy a umožňujú efektívne hospodárenie s vodnými zdrojmi vrátane riešení blízkych prírode, regeneračného manažmentu, inteligentných technológií presného zavlažovania, digitálnych monitorovacích systémov, pokročilých metód čistenia a inteligentných distribučných sietí vody, optimalizácie spotreby a predchádzania vyčerpávaniu vodných zdrojov, a ktoré pomáhajú

zabezpečiť trvalú produktivitu a zároveň umožňujú, aby poľnohospodárstvo účinne znižovalo znečistenie, používalo pesticídy a hnojivá efektívne, zlepšovalo hydrologický cyklus, podporovalo dopĺňanie podzemných vôd a prispôsobovalo sa využívaniu menšieho množstva vody; domnieva sa, že technologické riešenia môžu zahŕňať aj opatrenia, ktoré môžu zvýšiť absorpciu vody, infiltráciu a zadržiavanie vody v poľnohospodárskych systémoch, čo je dôležité v kontexte rastúceho výskytu sucha aj silných dažďov;

23. poukazuje na to, že inovačné riešenia a postupy zavlažovania môžu zvýšiť efektívnosť využívania vody v poľnohospodárstve, čím sa získa hospodárska výhoda a zároveň zníži environmentálna záťaž; konštatuje, že poľnohospodárom vo všeobecnosti chýbajú dostatočné prostriedky a stimuly na to, aby získali vedomosti o využívaní vody plodinami, o tom, ako skutočne zavlažovať, ako plodiny reagujú z hľadiska výnosu na rôzne postupy hospodárenia s vodou, a teda o súčasných úrovniach efektívnosti využívania vody v poľnohospodárskych podnikoch; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby stimulovali zavádzanie inovačných zavlažovacích riešení, ako je kvapkové zavlažovanie, a podporovali ich údržbu s cieľom umožniť aktívne riadenie vodných hladín a účinné využívanie vodných zdrojov, ako aj aby podporovali nepretržitú výmenu poznatkov, aby všetky príslušné zainteresované strany mohli niesť väčšiu zodpovednosť v rámci celého dodávateľského reťazca vody;

24. pripomína, že používanie živín, ako sú dusičnany a fosforečnany, je nevyhnutné na výrobu potravín, keďže táto činnosť by bez ich použitia nebola možná; odporúča, aby sa viac zohľadňoval cyklus živín v poľnohospodárskej výrobe a využívanie hodnoty komunálnych odpadových vôd; vyzýva na intenzívnejší výskum účinného využívania živín a vývoj technológií na ich zhodnocovanie, aby sa znížila závislosť Únie od dovážaných surovín; uznáva vysoký potenciál zhodnocovania živín z vody a vyzýva členské štáty, aby podporovali odvetvie poľnohospodárstva pri optimalizácii spotreby živín, a to aj využívaním zdrojov (dusičnanov a fosforu) získaných z čistiarní odpadových vôd; vyzýva Komisiu, aby navrhla akčný plán integrovaného hospodárenia so živinami, ktorý by účinne riešil stratu cenných poľnohospodárskych vstupov, recykláciu živín, znečistenie živinami a neefektívnosť kolobehu živín; vyzýva na riadne a bezpečné zhodnocovanie fosforu z organických zdrojov a na stimulovanie investícií do jeho zhodnocovania a obehového hospodárenia so živinami v súlade s publikáciou Spoločného výskumného centra (JRC) Komisie[1];

25. zdôrazňuje, že súčasná smernica o dusičnanoch by sa mala zrevidovať, pretože zastarané ustanovenia podporujú používanie

---

[1] Správa JRC Európskej komisie Veda pre politiku, Technické návrhy na bezpečné používanie spracovaného hnoja nad prahovou hodnotou stanovenou pre pásma ohrozené dusičnanmi v smernici o dusičnanoch (91/676/EHS), 2020.

umelých hnojív namiesto organického hnoja; vyzýva na urýchlené preskúmanie smernice o dusičnanoch do konca tohto roka a na jej revíziu s cieľom podporiť obehové hospodárenie so živinami;

26. v súlade so záverečnou správou strategického dialógu o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ zdôrazňuje potrebu podporiť prechod na regionálne prispôsobené odrody plodín a osív a prechod na rôzne plodiny so zníženými požiadavkami na vodu a väčšou odolnosťou voči suchu, ako aj potrebu podporiť prijatie vhodných postupov obhospodarovania pôdy; zvažuje potrebu silnejšej podpory vedeckého výskumu a technologického rozvoja v oblasti chovu nových druhov, aby sa umožnila diverzifikácia výroby a ponuky potravín a zvýšila ich kvalita, ale zároveň sa zaručila vyššia úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia; berie na vedomie potenciál odrôd, ktoré sú odolnejšie voči nedostatku vody a škodcom a mohli by zohrávať úlohu pri znižovaní využívania vody a znižovaní environmentálnej stopy plodín;

27. vyzýva na finančnú a technickú podporu poľnohospodárov a vidieckych komunít, najmä v oblastiach s nedostatkom vody, s cieľom pomôcť im prijať udržateľné postupy hospodárenia s pôdou, ktoré zlepšujú kvalitu pôdy a vody, prispievajú k biodiverzite a zmierňujú zmenu klímy; zdôrazňuje, že mimoriadnu pozornosť treba venovať regiónom, ktoré sú obzvlášť citlivé na degradáciu pôdy a nedostatok vody;

28. uznáva značné úsilie, ktoré vynaložili poľnohospodári o zlepšenie kvality vody, a zdôrazňuje potrebu primeraného časového rámca, ktorý by umožnil presné posúdenie účinkov týchto opatrení;

29. poukazuje na úspech poľnohospodárskej špecializovanej skupiny európskeho partnerstva v oblasti inovácií EIP-AGRI pre agrolesníctvo a vyzýva na pokračovanie výmeny poznatkov, odborných znalostí a partnerského učenia prostredníctvom siete spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) EÚ;

30. berie na vedomie prepojenie medzi záchytom uhlíka a dostupnosťou vody a vyzýva na súdržnosť medzi európskou stratégiou pre odolnosť v oblasti vody a systémami uhlíkového pôdohospodárstva;

31. opakuje, že cieľom nariadenia o opätovnom využívaní vody je znížiť tlak na vodné útvary ustanoveniami o opätovnom využívaní vody po tom, ako vhodná úprava predĺži jej životný cyklus, čím sa zachovajú vodné zdroje; zdôrazňuje však, že regulačné, finančné a technologické prekážky vrátane hospodárskej konkurencieschopnosti regenerovanej odpadovej vody, plánovania riadenia rizík a rozdelenia zodpovednosti prispievajú k pomalému zavádzaniu opätovného využívania regenerovanej vody v poľnohospodárstve; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby na úrovni EÚ aj miestnej úrovni prijali podporné politiky, ktoré budú stimulovať uplatňovanie postupov opätovného využívania vody, pričom zohľadnia význam prispôsobenia

požiadaviek na čistenie a kvalitu odpadových vôd zamýšľanému využívaniu vody; konštatuje, že vyčistená odpadová voda má cenné využitie aj v rôznych priemyselných procesoch a mestských kontextoch, čo prispieva k zníženiu tlaku na sladkovodné zdroje a k ochrane pitnej vody; vyzýva preto Komisiu, aby posúdila možné rozšírenie rozsahu pôsobnosti nariadenia o opätovnom využívaní vody s cieľom stanoviť na úrovni EÚ minimálne normy kvality vody na bezpečné opätovné využívanie vody na priemyselné a mestské účely;

32. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vymedzili systémy regulačných a finančných stimulov na opätovné využívanie vyčistenej odpadovej vody v odvetviach náročných na vodu a aby poskytli osobitné finančné prostriedky na výstavbu infraštruktúry spájajúcej čistiarne odpadových vôd a distribučné siete upravenej vody; naliehavo vyzýva na zefektívnenie prístupu v právnych predpisoch EÚ s cieľom odstrániť administratívne prekážky a podporiť bezpečnú a efektívnu recykláciu vody vo všetkých členských štátoch; vyzýva členské štáty, aby vypracovali vnútroštátne plány opätovného využívania a úspor vody s cieľom stimulovať medziodvetvovú spoluprácu v oblasti hospodárenia s vodou;

33. opakuje, že opätovným využívaním vody by sa mohol znížiť odber z riek, jazier a podzemných vôd pre zavlažované poľnohospodárstvo; zdôrazňuje, že opätovne využívaná voda môže prispievať k zachovaniu základných tokov a minimálnej hladiny vody počas suchých období;

34. zdôrazňuje potenciál sektora budov z hľadiska úspor vody, napríklad pomocou inteligentných systémov pomerového merania, účinných systémov šedej vody, opätovného využívania odpadovej vody z domácností alebo zberu dažďovej vody; zdôrazňuje, že efektívnym využívaním vody možno zvýšiť energetickú hospodárnosť budov, čím sa znížia emisie skleníkových plynov; vyzýva členské štáty a miestne orgány, aby v nových budovách stimulovali riešenia na úsporu vody; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že postupy efektívne využívajúce vodu by sa mali zohľadňovať pri mestskom plánovaní; zdôrazňuje, že zber dažďovej vody, ako aj efektívne využívanie a opätovné využívanie vody môžu zlepšiť adaptáciu na zmenu klímy v mestách;

35. vyzýva na transformáciu v priemysle, energetike a digitálnych odvetviach zahŕňajúcu optimalizovanú účinnosť chladenia a alternatívne metódy chladenia, ktoré sú menej závislé od vody, s cieľom zabezpečiť významné úspory vody v týchto odvetviach;

36. poukazuje na to, že hoci domácnosti predstavujú 10 % celkovej spotreby vody v EÚ, potrebné sú aj opatrenia na zlepšenie efektívnosti využívania vody v domácnostiach; konštatuje, že technologické riešenia na úsporu vody sú ľahko dostupné a môžu znížiť spotrebu vody v domácnostiach bez toho, aby to ohrozilo pohodlie alebo si vyžadovalo vysoké investície; vyzýva členské štáty, aby podporovali spotrebiteľov v prechode na takéto technológie

a posilňovali ich informovanosť o spotrebe vody a potenciálnom zvýšení efektívnosti zakotvením efektívneho využívania vody v domácnostiach vo vodohospodárskych, stavebných a spotrebiteľských politikách v celej EÚ;

37. konštatuje, že v niektorých členských štátoch je vysoká miera úniku z potrubí, čím sa zvyšuje celkový podiel spotreby vody v domácnostiach; víta ustanovenia novej smernice o pitnej vode o mierach únikov a prebiehajúcu prácu Komisie zameranú na hodnotenie týchto mier a stanovenie prahových hodnôt, ktoré podnietia opatrenia v príslušných členských štátoch; vyzýva členské štáty, aby urýchlene riešili úniky vo vodovodných sieťach a v plnej miere vykonávali požiadavky na monitorovanie a podávanie správ stanovené v smernici o pitnej vode, aby Komisia mohla do januára 2028 stanoviť prahovú hodnotu pre úniky; zdôrazňuje potrebu modernizácie udržateľných mestských zavlažovacích sietí s cieľom obmedziť úniky a znížiť ich vodnú stopu; vyzýva členské štáty, aby pravidelne informovali verejnosť o efektívnosti a účinnosti svojich dodávok vody;

38. poukazuje na to, že organizácie verejného sektora majú značný nevyužitý potenciál na úsporu vody z dôvodu svojej veľkosti alebo povahy ako verejných organizácií; domnieva sa, že verejný sektor by mal byť vzorom pre ostatné odvetvia;

39. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali ľahko dostupné a bezplatné informácie, odbornú prípravu, poradenské programy a informačné kampane zamerané na zvyšovanie informovanosti verejnosti o udržateľnom hospodárení s vodnými zdrojmi;

40. odporúča, aby sa do nadchádzajúcej revízie rámca verejného obstarávania začlenili kritériá efektívneho využívania vody, ako je zníženie strát vody a opätovné využívanie vody;

Znečistenie vôd

41. zdôrazňuje skutočnosť, že existujúci rámec politiky EÚ v oblasti vodného hospodárstva je navrhnutý tak, aby riešil účinné hospodárenie s vodnými zdrojmi a ochranu a obnovu sladkovodných a morských ekosystémov, ale jeho slabé vykonávanie a presadzovanie, nedostatočné financovanie a nedostatok analýz nákladov a prínosov vykonávacích opatrení oslabujú jeho účinnosť;

42. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vykonávali a presadzovali súčasné právne predpisy, najmä rámcovú smernicu o vode a jej „dcérske“ smernice (smernicu o podzemných vodách a smernicu o environmentálnych normách kvality) s osobitným zameraním na posilnenie mechanizmov monitorovania a podávania správ s cieľom zabezpečiť, aby všetky členské štáty dôsledne vykonávali požadované opatrenia na ochranu vôd; pripomína potrebu dostatočného financovania na vykonávanie týchto aktov;

43. zdôrazňuje, že znečistenie povrchových a podzemných vôd chemickými látkami predstavuje pre vodné prostredie hrozbu s takými dôsledkami, akými sú akútna a chronická toxicita vodných organizmov, akumulácia znečisťujúcich látok v ekosystéme, strata biotopov a biodiverzity, ako aj hrozbu pre ľudské zdravie;

44. vyzýva na zavedenie komplexných noriem kvality na úrovni EÚ pre množstvo PFAS v podzemných a povrchových vodách; zdôrazňuje, že jednotlivé aktualizácie príslušných smerníc sú nevyhnutné na zabezpečenie kvality vody a dosiahnutie cieľa dobrého chemického stavu vodných útvarov, ako sa stanovuje v rámcovej smernici o vode;

45. trvá na tom, že v kontexte nadchádzajúcich legislatívnych a nelegislatívnych návrhov nie je ohrozené základné použitie PFAS v kritických odvetviach, ako sú zdravotnícke vybavenie, lieky a výrobky potrebné na súbežný prechod na klimaticky neutrálne a digitálne hospodárstvo; vyzýva Komisiu, aby navrhla postupné vyraďovanie večných chemikálií (PFAS) – počínajúc spotrebným tovarom – spojených so škodlivými účinkami ľudské zdravie a životné prostredie, a to na základe vedeckých dôkazov, aby sa umožnilo ich používanie v oblastiach, kde neexistujú bezpečné alternatívy; zdôrazňuje potrebu zvýšiť investície a urýchliť výskum a vývoj rovnocenných a bezpečných alternatív;

46. vyzýva Komisiu, aby s prihliadnutím na najnovšie vedecké poznatky navrhla aktualizované limity pre PFAS v pitnej vode;

47. zdôrazňuje, že v záujme dodržania cieľa EÚ týkajúceho sa nulového znečistenia a dosiahnutia dobrého chemického stavu všetkých vodných útvarov je naliehavo potrebné riešiť, primárne pri zdroji, a efektívne monitorovať znečistenie liekmi, bisfenolmi, génmi antimikrobiálnej rezistencie, perzistentnými organickými látkami a inými existujúcimi a novými znečisťujúcimi látkami;

48. vyzýva Komisiu, aby odstránila medzery prostredníctvom zvýšeného financovania a presadzovania súčasných právnych predpisov a integrácie zásad obehového hospodárstva s cieľom zmierniť znečistenie pri jeho zdroji a chrániť vodné ekosystémy pre budúce generácie; zdôrazňuje, že baktérie rezistentné voči antibiotikám a niektoré nové znečisťujúce látky sa naďalej nedostatočne riešia a vyžadujú ďalšie inovácie a investície; zdôrazňuje, že je potrebné, aby všetky odvetvia uplatňovali udržateľné výrobné procesy a obehové postupy, čím sa aktívne zabráni vstupu znečisťujúcich látok do vodných systémov;

49. pripomína, že mikroplasty sa môžu dostať do zdrojov pitnej vody viacerými spôsobmi: od povrchového odtoku (napríklad po daždi), cez odtok odpadových vôd (čistený aj nečistený), kombinované prepady kanalizácie, priemyselné odpadové vody, degradovaný plastový odpad až po atmosférické usadzovanie; vyzýva Komisiu, aby v súlade s požiadavkami smernice o pitnej vode predložila úplné posúdenie

rizika mikroplastov v pitnej vode a zároveň nepretržite pracovala na spoľahlivých a dôkladných metódach odberu vzoriek a analytických metódach s cieľom primerane riešiť potenciálnu hrozbu tejto novej znečisťujúcej látky pre zdroje vody určenej na ľudskú spotrebu;

50. zdôrazňuje potrebu zlepšiť monitorovanie a reguláciu znečistenia plastmi v sladkovodnom a morskom prostredí, s osobitným dôrazom na mikroplasty a jednorazové plastové výrobky; nabáda Komisiu, aby posúdila súčasné mechanizmy presadzovania a zvážila ďalšie opatrenia na ochranu kvality vody;

51. vyzýva zainteresované strany, aby vyvinuli bezpečné materiály prichádzajúce do styku s vodou, nahradili BPA a iné bisfenoly a zabezpečili súlad s nariadením (ES) č. 1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami[1] a s nedávno prijatými ustanoveniami, pokiaľ ide o používanie BPA a iných bisfenolov a derivátov bisfenolov (nariadenie Komisie (EÚ) 2024/3190);

52. pripomína, že v revidovanej smernici o čistení komunálnych odpadových vôd, ktorá je v platnosti od 1. januára 2025, sa ukladajú nové povinnosti týkajúce sa čistenia vody, pričom sa od farmaceutických a kozmetických výrobcov vyžaduje, aby pokryli aspoň 80 % nákladov na odstraňovanie mikropolutantov z odpadových vôd s cieľom znížiť prítomnosť škodlivých látok v životnom prostredí; konštatuje, že existujú rôzne číselné údaje a posúdenia týkajúce sa vplyvu, ktorý by to malo na farmaceutické odvetvie, a teda na dostupnosť a cenovú dostupnosť liekov, a preto vyzýva Komisiu, aby vykonala nové a komplexné posúdenie vplyvu na toto odvetvie;

53. vyzýva na zvýšenú podporu EÚ pre miestne orgány pri modernizácii čistiarní komunálnych odpadových vôd a podpore opätovného využívania vody, aby sa dosiahol súlad s cieľom nulového znečistenia EÚ, čím sa zabezpečí, že nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami bude účinne prispievať k dobrému chemickému a ekologickému stavu vôd;

54. požaduje intenzívnejšie monitorovanie rezíduí pesticídov vo vodných útvaroch a presadzovanie predpisov o aplikácii pesticídov s cieľom zmierniť ich vplyv na kvalitu vody; zdôrazňuje potrebu zvýšeného financovania na podporu poľnohospodárov pri zavádzaní postupov ekologického poľnohospodárstva s nízkymi vstupmi, ktoré znižujú závislosť od chemických pesticídov a hnojív, ako aj na poskytovanie vhodnej odbornej prípravy a nezávislých poradenských služieb

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS (Ú. v. EÚ L 338, 13.11.2004, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1935/oj).

poľnohospodárom a iným prevádzkovateľom v oblasti používania, účinnosti a toxicity pesticídov, ako aj najlepších postupov;

55. trvá na začlenení zásad obehového hospodárstva s cieľom znížiť používanie nebezpečných chemických látok v priemyselných procesoch; zdôrazňuje potrebu dodatočného financovania na podporu priemyselných odvetví pri prechode na čisté technológie, ktoré minimalizujú znečistenie vody[1];

56. uznáva úlohu ošetreného kalu ako miestneho a obehového zdroja hnojív, ktorý prispieva k zdraviu pôdy, recyklácii živín a zníženej závislosti od syntetických hnojív; zdôrazňuje, že je dôležité zabrániť vstupu PFAS, ťažkých kovov, mikroplastov a iných škodlivých látok do kanalizačných sietí, aby sa zabezpečilo bezpečné a udržateľné využívanie vysokokvalitného čistiarenského kalu v poľnohospodárstve;

57. vyzýva Komisiu, aby do prílohy k európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody zahrnula prehľad opatrení s harmonogramom na dosiahnutie príslušných cieľov;

Adaptácia na zmenu klímy: povodne, suchá, oblasti s nedostatkom vody, pripravenosť na katastrofy

58. vyzýva na zohľadnenie adaptácie na zmenu klímy vo všetkých nových legislatívnych a nelegislatívnych aktoch EÚ, aby sa zabezpečilo jej začlenenie do odvetvových plánov a politických opatrení s vplyvom na využívanie vody a pôdy; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v rámci boja proti zmene klímy sú potrebné vyššie ambície v oblasti klímy, a zároveň naliehavo vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že všetky opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy ovplyvňujúce využívanie vody prispejú k dlhodobej a lepšej odolnosti v oblasti vody; vyzýva Komisiu, aby pri prijímaní nových legislatívnych a nelegislatívnych návrhov plne zohľadnila geografické a environmentálne podmienky v členských štátoch, ako aj osobitnú situáciu ostrovov, najvzdialenejších regiónov a iných oblastí s vysokou zraniteľnosťou, napríklad oblastí postihnutých dezertifikáciou; žiada Komisiu, aby predložila plán súčasných a rozpracovaných legislatívnych a nelegislatívnych politických opatrení vrátane cieľov a požiadaviek na monitorovanie ovplyvňujúcich využívanie vody a pôdy;

59. zdôrazňuje potrebu prispôsobených opatrení na adaptáciu na zmenu klímy pre región Stredozemia, ktorý čelí jedinečným výzvam, ako sú dlhotrvajúce suchá a prenikanie slanej vody do sladkovodných zdrojov;

---

[1] Európska environmentálna agentúra, Uvoľňovanie priemyselných znečisťujúcich látok do vody v Európe, webové sídlo Európskej environmentálnej agentúry, 30. mája 2024, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/industrial-pollutant-releases-to-water.

60. zdôrazňuje osobitné výzvy, ktorým čelia ostrovné oblasti v dôsledku nedostatku pitnej vody, a požaduje cielené opatrenia na ochranu ostrovných vodných zdrojov vrátane zlepšenia infraštruktúry na zber a uskladňovanie dažďovej vody a zavedenia alternatívnych vodných zdrojov pri súčasnom zlepšení systémov monitorovania a riadenia vodných zdrojov. ďalej vyzýva členské štáty, aby v národných adaptačných plánoch lepšie zohľadňovali horské regióny s cieľom riešiť osobitné výzvy hospodárenia s vodou v horských oblastiach;

61. opakuje, že riešenia zamerané na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu by nemali byť na úkor degradácie ekosystémov a mali by zabrániť zvyšovaniu dopytu po činnostiach náročných na vodu a energiu, a namiesto toho by mali uprednostňovať inovácie a technológie efektívne využívajúce energiu a vodu ako súčasť prechodu na hospodárstvo, ktoré efektívnejšie využíva zdroje bez oslabenia produktivity, a zároveň zabezpečiť spravodlivý prístup k vode pre všetkých; poukazuje na to, že aby boli riešenia na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu účinné, mali by byť prispôsobené vnútroštátnym podmienkam a zároveň v krátkodobom aj dlhodobom horizonte zvyšovať konkurencieschopnosť a produktivitu; v tejto súvislosti poukazuje na možnosti synergií s inovačnou výrobou energie, ako je fotovoltika a bioplyn, čo môže prispieť aj k zvýšeniu príjmov v poľnohospodárstve;

62. uznáva význam zachovania vody pre prírodu a potrebu zachovania zdravých sladkovodných ekosystémov pre dobré fungovanie kolobehu vody, ľudské činnosti a zmiernenie dôsledkov súch a nedostatku vody; zdôrazňuje, že v súvislosti s obnovou sladkovodných ekosystémov a prirodzených funkcií riek je dôležité odstrániť „zastarané bariéry“, konkrétne umelé prekážky, ktoré už nespĺňajú svoj pôvodný účel alebo už nie sú potrebné, ak existuje takáto možnosť, a to na základe súčasných poznatkov a skúseností; vyzýva na vytvorenie osobitných programov na čistenie a ochranu riečnych korýt, ktorými sa zabezpečí minimálny prietok a zníži sa hromadenie nečistôt a sedimentov, ktoré môžu ovplyvniť schopnosť zadržiavať vodu a distribuovať ju;

63. trvá na tom, že vzhľadom na čoraz trvalejšie dôsledky zmeny klímy musí manažment povodní a sucha v plnej miere zahŕňať vznikajúce riziká vrátane meniacich sa poveternostných podmienok, ako je zvýšený výskyt dažďov vedúcich k nadbytku vody; vyjadruje presvedčenie, že na zníženie zraniteľnosti a zvýšenie odolnosti, najmä vzhľadom na to, že aspekt množstva vody sa stáva čoraz významnejším, je nevyhnutná kombinácia monitorovania, zberu údajov, pripravenosti, reakcie na núdzové situácie a obnovy na základe zásady obnovy k lepšiemu[1] na jednej strane a prispôsobenie

---

[1] Úrad Organizácie Spojených národov pre znižovanie rizika katastrof, Build Back Better in recovery, rehabilitation and reconstruction (Zásada obnovy k lepšiemu pri obnove, rekultivácii a rekonštrukcii), UNISDR, Ženeva, 2019.

spoločenských a hospodárskych činností na strane druhej; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu riešení a infraštruktúr, ktoré sú odolné proti zmene klímy a blízke prírode a pri ktorých rozvoji sa zohľadňuje vplyv extrémnych klimatických javov, aby sa zabezpečila ich životaschopnosť v prípade výskytu týchto javov;

64. pripomína, že v roku 2007 bola rámcová smernica o vode doplnená smernicou 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík, ktorej cieľom je vytvoriť rámec na zníženie nepriaznivých dôsledkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť; konštatuje, že vzájomné zosúladenie týchto dvoch smerníc sa dosahuje prostredníctvom plánov manažmentu rizík a plánov manažmentu povodní na úrovni povodia ako zložiek integrovaného systému hospodárenia s vodou, v ktorom je koordinácia kľúčová; pripomína, že predchádzanie povodniam úzko súvisí s mestskými zelenými plochami, stratégiami na ochranu pôdy a investíciami do odvodňovacích sietí;

65. zdôrazňuje, že pripravenosť na nedostatok vody a na sucho možno v EÚ výrazne zlepšiť, keďže vo viacerých členských štátoch neexistujú žiadne plány manažmentu sucha[1]; vyzýva členské štáty a v náležitých prípadoch príslušné regionálne a miestne orgány, aby vypracovali plány manažmentu sucha, najmä s cieľom zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou, zabezpečiť výrobu potravín a integrovať digitalizované systémy monitorovania, kontroly a včasného varovania, aby sa podporili účinné rozhodnutia o ochrane, reakcii a komunikačných opatreniach založené na údajoch a s jasne vymedzenými oblasťami zodpovednosti; poukazuje na potrebu zaviesť na úrovni EÚ ustanovenia o plánoch manažmentu sucha, ktoré budú podobné tým o plánoch manažmentu povodní;

66. vzhľadom na početné klimatické udalosti, ako sú záplavy, suchá a cyklóny, ktoré postihli Európu, trvá na tom, že je dôležité, aby EÚ mala spoľahlivý mechanizmus reakcie na takéto krízy vrátane systémov varovania a poskytovania pomoci civilnému obyvateľstvu; poukazuje na to, že digitálne monitorovanie, primerané zverejňovanie príslušných údajov a systémy včasného varovania sú kľúčom k vypracovaniu účinných plánov manažmentu sucha a povodní na úrovni členských štátov; ďalej zdôrazňuje, že je dôležité v plnej miere využívať dostupné nástroje EÚ, ako sú prognózy povodní Európskeho systému varovania pred povodňami a Globálneho systému varovania pred povodňami a nástroj pre globálne monitorovanie povodní ako súčasť služby riadenia mimoriadnych situácií programu Copernicus;

---

[1] Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie a kol., Stock-taking analysis and outlook of drought policies, planning and management in EU Member States (Inventarizačná analýza a výhľad politík, plánovania a manažmentu týkajúcich sa sucha v členských štátoch EÚ) – záverečná správa, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2023.

67. zdôrazňuje význam mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany (ďalej len „UCPM“) pri pomáhaní krajinám, ktoré zasiahli katastrofy súvisiace s vodou, ako sú povodne a suchá; vyzýva na zvýšené financovanie, aby sa UCPM poskytli dostatočné a posilnené zdroje s cieľom zvýšiť pripravenosť a zlepšiť budovanie kapacít;

68. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zlepšili pripravenosť občanov v prípade katastrof alebo kríz súvisiacich s vodou; zdôrazňuje význam informačných kampaní a demonštračných cvičení vo vzdelávacích zariadeniach, orgánoch verejnej správy a podnikoch s cieľom vybudovať „kultúru pripravenosti“ pre občanov;

69. vyzýva členské štáty, aby systematicky obnovovali a modernizovali svoju vodohospodársku infraštruktúru vrátane infraštruktúry pitnej vody a sanitácie a infraštruktúry regulujúcej riečne toky a aby investovali do inovačných riešení založených na osvedčených postupoch, aby sa vodovodné systémy stali odolnejšími voči zmene klímy, zabezpečili stabilné dodávky pitnej vody, umožnili včasné odhalenie strát a znížili úniky vody a odpad a aby sa zároveň optimalizovali systémy prepravy a skladovania vody; zdôrazňuje, že financovanie inovačnej vodohospodárskej infraštruktúry je v porovnaní s investičnými potrebami nedostatočné v celej EÚ; v tejto súvislosti vyzýva na osobitné financovanie na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni, alebo na úrovni EÚ s cieľom zabezpečiť primerané financovanie rozvoja, údržby a modernizácie odolnej vodohospodárskej infraštruktúry, podporovať inovačné riešenia a technológie a zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť tejto vodohospodárskej infraštruktúry;

70. vyjadruje poľutovanie nad tým, že napriek hrozbe, ktorú predstavuje dezertifikácia pre kvalitu a dostupnosť vody, úrodnosť pôdy a výrobu potravín, a napriek tomu, že 13 členských štátov vyhlásilo, že sú postihnuté dezertifikáciou v kontexte Dohovoru OSN o boji proti dezertifikácii, Komisia sa ňou nezaoberá účinným a efektívnym spôsobom; naliehavo preto vyzýva Komisiu, aby v súlade so závermi Rady zo 14. októbra 2024 o dezertifikácii, degradácii pôdy a suchu predložila integrovaný akčný plán pre celú EÚ na boj proti dezertifikácii, degradácii pôdy a suchu, ktorý bude zameraný na budovanie odolnosti voči suchu a dosiahnutie nulovej degradácie pôdy v EÚ do roku 2030, a to na základe úplného posúdenia vplyvu;

71. trvá na tom, aby sa odvetvie poľnohospodárstva ďalej podporovalo pri zavádzaní nových technológií s cieľom znížiť dopyt po vode a zároveň zvýšiť prístup k vode, a to aj podporou zadržiavania vody a doplňovania podzemnej vody; žiada, aby sa sprístupnili výsledky výskumu, napríklad v oblasti odsoľovania morskej vody, a uľahčilo zavádzanie inovačných riešení v oblasti odsoľovania; vyzýva členské štáty, aby na základe aktuálnych posúdení klimatických rizík vytvorili prírodné zásoby vody s cieľom chrániť kriticky dôležité zásoby vody a ich povodia a zohľadnili pri tom environmentálny a sociálno-hospodársky vplyv rozvoja takýchto zásob na životné prostredie;

poukazuje na to, že takéto prírodné zásoby vody by dopĺňali požiadavku rámcovej smernice o vode, aby členské štáty identifikovali vodné útvary používané na odber pitnej vody, pričom by zabezpečili splnenie cieľov stanovených v článku 4 rámcovej smernice o vode a v smernici o pitnej vode, a aby zabezpečili ich potrebnú ochranu; konštatuje, že takéto prírodné zásoby vody už existujú v rôznych formách vo viacerých členských štátoch; zdôrazňuje, že členským štátom alebo miestnym a regionálnym samosprávam by sa mala poskytovať pomoc pri rozvoji prírodných zásob vody;

72. berie na vedomie potenciál infraštruktúry na zadržiavanie vody ako príkladu systémov na získavanie vody vytvorených pomocou najlepších dostupných a nákladovo efektívnych techník, ktoré majú najnižší vplyv na životné prostredie, a to aj prostredníctvom opätovného využívania odpadových vôd alebo zberu dažďovej vody, s cieľom znížiť riziko súch a povodní, zvýšiť zabezpečenie dostupnosti vody a podporiť obehovosť, regeneráciu a opätovné využívanie vody; domnieva sa, že zariadenia na zadržiavanie vody môžu byť užitočnými nástrojmi za predpokladu, že sú povolené miestnymi alebo celoštátnymi orgánmi za jasných podmienok vrátane schopnosti miestnych podzemných vôd zniesť takéto činnosti a potreby poľnohospodárov, ktorí majú prístup k vodným zdrojom, prispôsobiť svoje postupy udržateľnejším postupom, najmä pokiaľ ide o nároky na vodu a kvalitu vody; vyzýva Komisiu, aby využila svoje dostupné nástroje vrátane finančnej podpory na zefektívnenie tohto prístupu medzi členskými štátmi;

73. vyjadruje poľutovanie nad nezákonným alebo úmyselným odberom vody, ktorý môže spôsobiť značnú škodu na vodných útvaroch; žiada, aby sa uplatňovali prísne odrádzajúce opatrenia, a to aj prostredníctvom trestného práva, na ochranu ekologického stavu alebo ekologického potenciálu útvarov povrchovej vody alebo kvantitatívneho stavu útvarov podzemnej vody; konštatuje, že je potrebná dodatočná podpora odbornej prípravy a prenosu znalostí pre vnútroštátne kapacity presadzovania práva;

74. berie na vedomie dôležitú prierezovú úlohu riešení blízkych prírode pri riešení výziev spojených s trojitou planetárnou krízou a pri obnovení prirodzeného vodného cyklu; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pri zohľadnení environmentálnych a sociálno-ekonomických vplyvov vo svojich politických opatreniach a odporúčaniach uprednostnili zavádzanie riešení blízkych prírode pre odolnosť v oblasti vody, ako je opätovné zavlažovanie mokradí a rašelinísk s cieľom zvýšiť dostupnosť podzemnej vody a okolitej vlhkosti pôdy, obnova a ochrana záplavových oblastí, opatrenia na prirodzené zadržiavanie vody, opätovná vegetácia ako bariéra proti povodniam a uchovávanie dažďovej vody s cieľom posilniť dostupnosť vody, zmierniť riziká súvisiace so zmenou klímy a podporiť dlhodobú odolnosť komunít, podnikov a výroby potravín; zdôrazňuje, že okrem riešení blízkych prírode sú naďalej potrebné doplnkové investície do

inžinierskych riešení, aby sa zabezpečila úspešná adaptácia na zmenu klímy a odolnosť v oblasti vody v dlhodobom horizonte;

Financovanie a stanovenie cien

75. poznamenáva, že riešenia blízke prírode a prírodné opatrenia na zadržiavanie vody majú potenciál obnoviť hladinu podzemnej vody a podporiť ekologické toky a zároveň znížiť riziká súvisiace s vodou, ktoré vyplývajú z nedostatku vody, povodní a sucha; konštatuje, že pri manažmente povodní nemôžu riešenia blízke prírode zvyčajne nahradiť existujúce riešenia a nemusia byť účinné v prípade najextrémnejších udalostí; poukazuje však na to, že riešenia blízke prírode môžu zvýšiť účinnosť a funkčnosť sivej infraštruktúry zvýšením kapacity absorpcie vody, znížením rýchlosti vody a reguláciou špičkových tokov; v tejto súvislosti opakuje, že účinnosť riešení blízkych prírode je špecifická pre daný kontext a musí sa prispôsobiť miestnej situácii; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že neexistuje jedno univerzálne riešenie;

76. zdôrazňuje, že je potrebné poskytovať finančnú podporu pre udržateľné inovatívne metódy a riešenia pri náležitom zohľadňovaní verejno-súkromných partnerstiev;

77. v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy zdôrazňuje význam zdravej pôdy pri zabezpečení dostupnosti vody a obehového vodohospodárstva; zdôrazňuje, že prirodzené zadržiavanie vody v pôde sa musí zlepšiť prostredníctvom opatrení na zlepšenie zdravia pôdy, minimalizovanie strát uhlíka, ako aj opatrení na úrovni vodného útvaru, ako je stabilizácia brehov riek, a to aj prostredníctvom renaturalizácie, a obnova retenčných kapacít zvodnených kolektorov vody;

78. konštatuje, že dôkladne navrhnuté opatrenia lesného hospodárstva môžu zlepšiť zdravie povodí, regulovať tok vody a znížiť sucho a hrozbu povodní vzhľadom na zásadnú úlohu stromov a lesov pri regulácii vodného cyklu prostredníctvom ich schopnosti čistiť vodu, zvýšiť dostupnosť vodných zdrojov a zlepšiť zadržiavanie vlhkosti pôdy; navrhuje, aby sa to náležite zohľadnilo, keď Komisia v spolupráci s členskými štátmi vypracuje ciele Únie v oblasti odolnosti voči katastrofám, a aby sa to zohľadnilo pri vypracúvaní a zdokonalení riadenia rizika katastrof a plánovania pre nepredvídané udalosti; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu intenzívnejšieho výskumu, zberu údajov, inovácií a financovania na podporu pôdohospodárov pri predchádzaní vplyvu environmentálnych stresových faktorov, ako sú suchá, záplavy a zmenšovanie funkcie povodia;

79. uznáva, že mestské oblasti sú čoraz zraniteľnejšie voči klimatickým rizikám súvisiacim s vodou, ako sú záplavy, nedostatok vody a teplotný stres; vyzýva na začlenenie plánovania odolnosti v oblasti mestských vôd do stratégií adaptácie na zmenu klímy vrátane

investícií do vegetačných striech, priepustnej infraštruktúry, zberu dažďovej vody a systémov zadržiavania zrážkovej vody, ako aj opatrení zameraných na rozšírenie zelených a modrých plôch v mestských oblastiach s cieľom zmierniť extrémne vplyvy počasia a znížiť riziká pre ľudský život a majetok; ďalej vyzýva na zachovanie mestských vodných ciest a na opätovné získanie prístupu k nim;

80. zdôrazňuje, že v európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody by sa malo zabezpečiť primerané financovanie z verejných a súkromných zdrojov s cieľom podporiť modernizáciu, zlepšenie, prispôsobenie a údržbu odolnej vodohospodárskej infraštruktúry, udržateľné hospodárenie s vodou, zber údajov, výskum, účinné monitorovanie, digitalizáciu, zvyšovanie úrovne zručností, riešenia blízke prírode, vývoj a zavádzanie inovačných technológií efektívne využívajúcich vodu, ako aj zabezpečiť environmentálnu a sociálno-ekonomickú udržateľnosť v súlade s cieľmi stanovenými v novom európskom Kompase konkurencieschopnosti;

81. vyzýva Komisiu, aby v rámci nadchádzajúceho VFR vytvorila samostatný a špecializovaný fond pre odolnosť v oblasti vody; domnieva sa, že aj v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu by sa mali vytvoriť osobitné finančné mechanizmy na podporu technológií inteligentne využívajúcich vodu a investícií do oblasti vody; je pevne presvedčený, že voda by sa medzitým mala uprednostniť v existujúcich rámcoch financovania vrátane Kohézneho fondu; zdôrazňuje, že mechanizmy financovania EÚ musia zahŕňať aspekty sociálnej spravodlivosti a cenovej dostupnosti, najmä v súvislosti s poskytovaním vodohospodárskych služieb obyvateľstvu, pričom sa musí zabezpečiť podpora členským štátom a občanom s väčšími finančnými obmedzeniami a osobitnými okolnosťami za súčasného plnenia povinností týkajúcich sa hospodárenia s vodou; zdôrazňuje, že je dôležité prispôsobiť existujúce financovanie, dotácie a finančné toky spojené s hospodárením s vodou a inými súvisiacimi spôsobmi využívania pôdy a presunúť sa od zastaraných inžinierskych riešení k inovačným riešeniam, riešeniam blízkym prírode alebo ich kombinácii;

82. požaduje cielené financovanie z programov Horizont Európa a EIP-AGRI na skúšky v teréne týkajúce sa vodohospodárskych vzťahov rôznych systémov pestovania plodín; vyzýva, aby sa uznala úlohu žien v oblasti vodohospodárskych politík a určilo sa osobitné financovanie na podporu ich prístupu k poľnohospodárstvu;

83. pripomína, že absencia osobitného financovaniu v oblasti vody alebo záväzných cieľov financovania v súčasnom VFR obmedzuje schopnosť EÚ nasmerovať cielené investície do základných opatrení na zabezpečenie odolnosti v oblasti vody vrátane modernizácie infraštruktúry, inovácií, opatrení na adaptáciu na zmenu klímy a realizáciu riešení blízkych prírode, a tým aj jej konkurencieschopnosť, pretože bez vodnej bilancie vzniká ďalšia záťaž na hospodárstva regiónov; konštatuje, že najvzdialenejšie a

horské regióny a ostrovy v EÚ majú mimoriadne ťažkosti s prístupom k financovaniu alebo verejno-súkromným partnerstvám na podporu miestnych a regionálnych investícií do hospodárenia s vodami a vodohospodárskej infraštruktúry;

84. zdôrazňuje dôležitú úlohu Európskej investičnej banky (EIB) pri financovaní oblasti vody; podčiarkuje, že EIB aktívne investuje do odvetvia vodného hospodárstva a podporuje ho; zdôrazňuje, že EÚ by mala spolupracovať s EIB na výmene najlepších postupov, a ďalej vyzýva EIB a ďalšie finančné inštitúcie, aby posilnili svoju úlohu pri financovaní inovačnej a odolnej vodohospodárskej infraštruktúry, lepšej sanitárnej infraštruktúry a infraštruktúry pitnej vody, digitalizácie, ako aj aby podporovali projekty zamerané na znižovanie povodňových rizík, predchádzanie erózii a revitalizáciu vodných tokov vytvorením priaznivých podmienok pre investície do oblasti vody;

85. naliehavo vyzýva Komisiu, aby preskúmala a podporovala inovatívne mechanizmy financovania vrátane platieb za ekosystémové služby a zelené dlhopisy a zároveň zabezpečila regulačnú jasnosť a záruky na predchádzanie narušeniam trhu; vyzýva EIB a ďalšie finančné inštitúcie, aby uprednostňovali nízkoúročené úvery a pôžičky pre členské štáty, regionálne a miestne orgány, ktoré realizujú rozsiahle projekty obnovy, pričom sa stanovia osobitné ustanovenia na podporu hospodársky znevýhodnených regiónov;

86. zdôrazňuje význam verejno-súkromných partnerstiev ako zdroja financovania investícií do oblasti vody; vyzýva Komisiu, aby stimulovala súkromné investície do odvetvia vodného hospodárstva vytvorením podporného regulačného rámca, ktorý môže zahŕňať možnosti spolufinancovania a verejno-súkromné partnerstvá s cieľom stimulovať inovácie, zlepšiť infraštruktúru a zabezpečiť udržateľné riešenia v oblasti hospodárenia s vodami vo všetkých členských štátoch; napriek tomu zdôrazňuje, že zapojenie súkromných investícií do odvetvia vodného hospodárstva EÚ nesmie oslabiť stav vody ako verejného statku a verejnej služby a že sa musí zabezpečiť dlhodobá odolnosť tohto odvetvia, ako aj zásady prístupnosti, cenovej dostupnosti a udržateľnosti;

87. vyzýva členské štáty, aby prijali rámce riadenia, v ktorých sa jasne vymedzia úlohy a zodpovednosti zainteresovaných strán pri plánovaní, financovaní a vykonávaní riešení blízkych prírode; domnieva sa, že tieto rámce by mali zahŕňať financovanie z rôznych zdrojov vrátane filantropických príspevkov a partnerstiev súkromného sektora a zároveň zabezpečiť spravodlivý prístup k zdrojom pre malé projekty, najmä tie riadené na miestnej alebo regionálnej úrovni;

88. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa vo svojich rozpočtoch zaoberali aspektmi vody a aby zlepšili riadenie pri využívaní fondov EÚ v regiónoch;

89. zdôrazňuje, že obciam treba poskytovať cielenú finančnú a technickú pomoc, aby sa uľahčilo dodržiavanie právnych predpisov týkajúcich sa vody;

90. nabáda členské štáty, aby urýchlili udeľovanie povolení na projekty udržateľnej, inovačnej a odolnej vodohospodárskej infraštruktúry s cieľom umožniť ich rýchlu realizáciu vzhľadom na naliehavé výzvy;

91. poznamenáva, že zásada úhrady nákladov na vodohospodárske služby, ktorá stanovuje, že všetci používatelia vody sa účinne a primerane finančne podieľajú na úhrade nákladov na vodohospodárske služby, sa vo viacerých členských štátoch naďalej uplatňuje slabo, prípadne sa neuplatňuje, vyzýva členské štáty a ich regionálne orgány, aby v súlade s rámcovou smernicou o vode zaviedli primerané politiky stanovovania cien vody a uplatňovali zásadu úhrady nákladov tak na životné prostredie, ako aj na zdroje, vyzýva členské štáty, aby pri vykonávaní zásady úhrady nákladov zohľadnili dlhé investičné cykly a zabezpečili, že na potrebné (opätovné) investície budú k dispozícii dostatočné finančné prostriedky;

92. zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby ceny vody podporovali dlhodobé zabezpečenie dostupnosti vody tým, že odrážajú hospodárske a environmentálne náklady a náklady na zdroje spojené s využívaním vody; nabáda členské štáty a príslušné regionálne a miestne orgány, aby zabezpečili, že ceny vody budú ekonomicky udržateľné, sociálne spravodlivé a budú podporovať efektívne využívanie vody a že budú odrážať dostupnosť vody v rôznych členských štátoch a regiónoch, najmä v regiónoch s nedostatkom vody, a aby zároveň zabezpečili cenovú dostupnosť pre domácnosti a malé podniky; vyzýva členské štáty a príslušné regionálne a miestne orgány, aby zabezpečili transparentné ceny vody a zvýšili informovanosť o hodnote vodohospodárskych služieb;

93. poukazuje na to, že príslušné národné vodohospodárske orgány budú zohrávať ústrednú úlohu pri vykonávaní nových plánov hospodárenia s vodami a ich ochrany na úrovni členských štátov; vyzýva preto členské štáty, aby finančne a technicky zvýšili kapacitu týchto príslušných orgánov, aby mohli zohrávať významnejšiu podpornú a poradenskú úlohu v oblasti udržateľnej a nadčasovej vodohospodárskej a skladovacej infraštruktúry; domnieva sa, že fondy EÚ, ako je Fond na spravodlivú transformáciu, by sa mali použiť na ďalšiu pomoc členským štátom a vodohospodárskym agentúram pri vykonávaní predpisov;

Digitalizácia, bezpečnosť a technologické inovácie

94. zdôrazňuje potenciál a potrebu digitalizácie a umelej inteligencie pri zlepšovaní riadenia a monitorovania vodných útvarov a vodnej infraštruktúry, ako aj pri podávaní správ a zabezpečovaní

porovnateľnosti údajov odrážajúcich rôzne geografické podmienky toku;

95. vyzýva Komisiu, členské štáty a poskytovateľov vodárenských služieb, aby začlenili transparentnosť a digitalizáciu ako základné zásady do hospodárenia s vodami a lepšie využívali údaje získané z riadenia a merania s cieľom posilniť monitorovanie, posudzovanie, vyvodzovanie zodpovednosti a rozhodovanie pri súčasnom optimalizovaní a zjednodušení povinností v oblasti podávania správ; požaduje digitálne technológie v oblasti vody, ktoré umožnia monitorovanie v reálnom čase, na základe vzoriek a na diaľku a podávanie správ o kvalite, únikoch, využívaní a zdrojoch vody; požaduje, aby sa zvýšila efektívnosť využívania verejných prostriedkov a verejných výdavkov v tejto oblasti; uznáva, že rozsiahle zavádzanie inovačných digitálnych technológií musí sprevádzať odborná príprava v oblasti digitálnych zručností;

96. zdôrazňuje, že treba podporovať digitalizáciu a riešenia zamerané na údaje pri budovaní spoločnosti, ktorá inteligentne využíva vodu; zdôrazňuje, že treba vyvinúť digitálne riešenia na monitorovanie spotreby vody a optimalizáciu využívania vodných zdrojov vo všetkých odvetviach; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi poskytla finančnú podporu na zavedenie inteligentných systémov hospodárenia s vodami, pričom sa zameria na potreby malých a stredných podnikov (MSP);

97. poukazuje na to, že vodovodné systémy vrátane systémov úpravy a distribúcie vody sa považujú za jednu z kritických infraštruktúr krajiny a za piliere bezpečnosti, a teda za kľúčový prvok strategickej autonómie EÚ, v prípade ktorého sa vyžaduje zvýšená ochrana a schopnosť verejných služieb odhaľovať fyzické a kybernetické hrozby a útoky, reagovať na ne a zabezpečiť obnovenie stavu po nich; konštatuje, že vyššia úroveň digitalizácie prináša nové zraniteľné miesta; poukazuje na to, že v prípade hrozby alebo útoku môžu prevádzkovatelia vodovodných systémov stratiť schopnosť kontrolovať prietok a kvalitu vody alebo prísť o schopnosť sledovať skutočný stav vodného systému; trvá na tom, že posúdenia zraniteľnosti a plán reakcie na núdzové situácie by mali byť neoddeliteľnou súčasťou systému hospodárenia s vodami v každom členskom štáte; nabáda, aby sa podporovala výmena informácií o hrozbách pre kybernetickú bezpečnosť a o postupoch na výmenu najlepších postupov medzi prevádzkovateľmi a tiež aby sa vytvorila kultúra kybernetickej bezpečnosti prostredníctvom technických bezpečnostných opatrení, budovania kompetencií a vytvárania povedomia a komunikácie; upozorňuje na opatrenia a ustanovenia v smernici NIS2 a smernici o odolnosti kritických subjektov, ktoré by mohli pomôcť zmierniť tieto vznikajúce bezpečnostné riziká; vyzýva Komisiu prevzala vedúcu úlohu pri posilňovaní koordinačných formátov na úrovni EÚ a navrhla účinné nástroje v nadchádzajúcej Stratégii únie pripravenosti s cieľom zabezpečiť včasnú pripravenosť

na riešenie environmentálnych a neenvironmentálnych rizík vo vodných útvaroch, ktoré ohrozujú celkovú bezpečnosť EÚ;

98. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili zapojenie žien do rozhodovania o odolnosti v oblasti vody; vyzýva na prijatie metodického prístupu, v rámci ktorého sa účinne zohľadňujú potreby súvisiace s rodovou rovnosťou pri realizácii projektov zásobovania vodou, a to monitorovaním, podávaním správ a sledovaním, pri ktorých sa budú využívať nástroje a ukazovatele rozdelené podľa pohlavia;

99. konštatuje, že lepšie údaje a ich analýza majú kľúčový význam pre rozhodovanie založené na dôkazoch a rýchlu identifikáciu malých zmien v kvalite vody, ktoré by mohli predstavovať pre vodné útvary hrozbu, rovnako ako hodnotenie najlepších postupov a identifikácia nákladovo najefektívnejších a najúčinnejších opatrení;

100. zdôrazňuje, že sú potrebné lepšie, spoľahlivé a interoperabilné údaje o dodávkach vody, dopyte po nej, distribúcii, dostupnosti a využívaní vody a že je potrebné vytvoriť údajové body; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili zber údajov a zlepšili interoperabilitu údajov na všetkých úrovniach s cieľom podporiť vykonávanie súčasných právnych predpisov o vode, ako aj uľahčiť obehové hospodárstvo a stratégie priemyselnej symbiózy inteligentne využívajúcu vodu; zdôrazňuje, že údaje a umelá inteligencia by sa mohli použiť na modelovanie spotreby vody a energie, ako aj kapacity opätovného využitia a recyklácie;

101. vyzýva Komisiu, aby lepšie uznala zásadnú úlohu odvetvia vodného hospodárstva pri posilňovaní konkurencieschopnosti EÚ podporou výskumu a inovácií a presadzovaním podnikania a talentov; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité zintenzívniť inovácie v odvetví vody; poukazuje na to, že európske Inovačné centrum pre priemyselnú transformáciu a emisie vytvorené v rámci smernice 2010/75/EÚ by v tejto súvislosti mohlo zohrávať úlohu, keďže hodnotí environmentálne vlastnosti priemyselných technológií a zhromažďuje informácie o inovačných priemyselných environmentálnych technikách; ďalej poukazuje na existujúce partnerstvá, ako je partnerstvo Water4All, program financovania vedeckého výskumu;

102. domnieva sa, že treba budovať a podporovať platformy viacerých zainteresovaných strán, aby sa podporilo zavádzanie inovácií na všetkých úrovniach, miestnej aj celoštátnej; odporúča, aby tieto platformy zahŕňali širokú škálu účastníkov – verejný a súkromný sektor a združenia občianskej spoločnosti – s cieľom vytvoriť koalíciu partnerov, ktorá by priniesla zmeny; podporuje presadzovanie výmeny poznatkov o tom, ako môžu digitálne vodohospodárske technológie podporiť vykonávanie existujúcich právnych predpisov EÚ o vode, ako aj budovanie kapacít na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby rozšírili

digitálne zručnosti a programy výskumu a vývoja zamerané na vodu, a to aj spoluprácou s univerzitami, výskumnými centrami a MSP;

103. uznáva kľúčovú úlohu dátových centier v digitálnom hospodárstve; so znepokojením konštatuje, že rýchle rozšírenie technológie by mohlo viesť k značnému zvýšeniu dopytu umelej inteligencie po vodných zdrojoch spojených s jej prevádzkou, čo by mohlo oslabiť environmentálne prínosy, ktoré umelá inteligencia sľubuje, ako je optimalizácia zdrojov a znižovanie emisií uhlíka, a zdôrazňuje potrebu začleniť opatrenia na efektívne využívanie vody do návrhu a prevádzky umelej inteligencie; naliehavo vyzýva Komisiu, aby sa v európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody zaoberala využívaním vodných zdrojov informačnými a komunikačnými technológiami (IKT), a najmä umelou inteligenciou a dátovými centrami, najmä nabádaním dátových centier, aby opätovne využívali vyčistenú vodu a aby podporovali navrhovanie účinnejších čipov a komponentov s cieľom znížiť potrebu chladenia; odporúča členským štátom, aby uprednostnili stratégie pre odolnosť v oblasti vody, ktoré riešia osobitné výzvy, ktoré predstavujú dátové centrá, s cieľom zabezpečiť udržateľnosť digitálnej aj environmentálnej agendy;

104. pripomína, že odsoľovanie morskej vody je proces, pri ktorom sa odstraňuje soľ z morskej alebo brakickej vody, aby bola použiteľná na rôzne účely „vhodné na použitie“ vrátane pitia, a že teda ide o dôležité technologické riešenie pre obživu ľudí; konštatuje, že odsoľovanie je zároveň energeticky náročný proces, ktorý by sa mal v ideálnom prípade realizovať pri využití energie z obnoviteľných zdrojov, pokiaľ je to možné, aby sa čo najviac znížil vplyv na životné prostredie; opakuje, že odsoľovanie vytvára vedľajší produkt, soľanku (koncentrovaný soľný roztok), ktorý sa musí riadne zneškodniť, aby sa zabránilo nepriaznivým vplyvom na morské prostredie; domnieva sa preto, že odsoľovanie založené na reverznej osmóze alebo tepelných technológiách by sa malo uplatňovať vtedy, ak nie sú k dispozícii iné environmentálne udržateľnejšie možnosti alebo ak ich nemožno realizovať, najmä v odľahlých oblastiach a na ostrovoch; zdôrazňuje v tejto súvislosti prebiehajúcu prácu na nových technologických riešeniach, ako sú mikrobiálne odsoľovacie bunky, ktoré ponúkajú environmentálne udržateľnú a inovatívnu alternatívu k tradičným metódam odsoľovania, najmä s cieľom zabezpečiť čistú vodu a čistenie odpadových vôd pre malé izolované miesta bez elektrickej energie;

105. zdôrazňuje potrebu zvýšeného financovania a výskumu a vývoja technológií, ako sú inovačné techniky odsoľovania, s cieľom zvýšiť efektívnosť, udržateľnosť a rozširovanie takýchto technológií; vyzýva na výskum možností využívania takýchto technológií v poľnohospodárstve s cieľom diverzifikovať miesta zásobovania vodou, a tým znížiť zraniteľnosť odvetvia voči nedostatku vody;

106. konštatuje, že v uplynulom desaťročí došlo k mnohým vedeckým objavom, ktoré umožňujú, aby sa čistenie vody stalo inteligentnejšie

a obehovejšie, pričom tieto riešenia ponúkajú príležitosti na využívanie digitálnych riešení, umelej inteligencie a diaľkového snímania na efektívnejšie využívanie vody a opätovné využívanie vyčistenej odpadovej vody na zavlažovanie a zhodnocovanie energie a živín z odpadových vôd;

107. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby riešili regulačné prekážky na jednotnom trhu na uľahčenie vývoja a rozširovania inovatívnych riešení v oblasti biotechnológie a biovýroby a ich umiestňovania na trh a na podporu čistejšej výroby a obehovosti;

108. vyzýva na financovanie, vývoj a povoľovanie inovačných riešení na ochranu plodín a hnojenie vrátane agensov biologickej kontroly a účinných látok s menším vplyvom na životné prostredie, ktoré sú potrebné na spravodlivý prechod na udržateľnejšie poľnohospodárske systémy;

109. vyzýva na vytvorenie osobitných programov na čistenie a ochranu riečnych korýt, ktorými sa zabezpečí dostatočný prietok a zníži sa hromadenie nečistôt a sedimentov, ktoré môžu ovplyvniť kapacitu zásob vody a jej distribúciu;

Cezhraničná spolupráca a medzinárodná spolupráca

110. zdôrazňuje potrebu komplexnej európskej stratégie pre odolnosť v oblasti vody, ktorá podporuje cezhraničnú spoluprácu, jednotnejší zber údajov a podávanie správ a výmenu najlepších postupov medzi miestnymi, regionálnymi a národnými subjektmi, čím sa zabezpečí udržateľné hospodárenie s vodami a spravodlivé rozdelenie zdrojov medzi členskými štátmi a zabráni sa tomu, aby sa výzvy v oblasti vody, napríklad nedostatok vody a riziko povodní, preniesli na iné členské štáty;

111. zdôrazňuje, že zmena klímy predstavuje veľkú hrozbu pre vodné zdroje a vodné ekosystémy; poznamenáva, že záplavy a nedostatok vody ohrozujú potravinovú bezpečnosť a zabezpečenie dostupnosti vody, ako aj zdravie bežného obyvateľstva, čo v konečnom dôsledku ovplyvňuje sociálnu súdržnosť a stabilitu; uznáva, že odolnosť v oblasti vody má zásadný význam z hľadiska prevencie a riešenia súčasných a budúcich zdravotných, potravinových, energetických a bezpečnostných kríz; zdôrazňuje, že odolnosť v oblasti vody podporuje cezhraničnú spoluprácu v oblasti vody, ktorá slúži ako katalyzátor mieru a bezpečnosti, keďže krajiny sú prepojené spoločnými riečnymi a podzemnými zdrojmi;

112. vyzýva na intenzívnejšiu cezhraničnú spoluprácu medzi členskými štátmi pri riadení spoločných povodí a vodonosných vrstiev podzemných vôd a pri účinnom zbere a výmene údajov o kvalite vody, úrovniach znečistenia a hladinách vody; odporúča, aby sa zriadili centrá regionálnej spolupráce s cieľom koordinovať vykonávanie spoločných stratégií pre odolnosť v oblasti vody

s prihliadnutím na klimatické, sociálne a hospodárske výzvy na každom území;

113. vyzýva na posilnenú medzinárodnú spoluprácu, a to aj na úrovni povodí, s cieľom riešiť rastúcu krízu v oblasti vody, zabezpečiť čistú a vysokokvalitnú vodu, podporiť udržateľné hospodárenie s vodami a zaviesť rôzne inovačné technológie v oblasti vody vrátane riešení blízkych prírode; požaduje zakotvenie cezhraničnej spolupráce na operačnej, taktickej a strategickej úrovni;

114. požaduje, aby sa v rámci Interregu a iných fondov EÚ vytvorili cezhraničné projekty s cieľom zlepšiť regionálnu spoluprácu pri hospodárení s vodnými zdrojmi s osobitným zameraním na zabezpečenie spravodlivého rozdelenia vody medzi odvetviami a členskými štátmi;

115. zdôrazňuje potrebu posilniť monitorovacie kapacity EÚ prostredníctvom digitalizácie a moderných technológií vrátane satelitného dohľadu a sledovania znečistenia v reálnom čase, ktoré sú nevyhnutné na predchádzanie cezhraničnému znečisťovaniu a boj proti nemu;

116. naliehavo vyzýva Komisiu, aby plnila osobitnú diplomatickú úlohu zameranú na riešenie konfliktov súvisiacich s vodou, na podporu spolupráce v oblasti vody a na ochranu vodných zdrojov a systémov, najmä počas ozbrojených konfliktov a v cezhraničnom kontexte;

117. naliehavo vyzýva EÚ, aby stála v popredí medzinárodného úsilia o ochranu a obnovu vodných ekosystémov v súlade s cieľom udržateľného rozvoja č. 6 týkajúceho sa čistej vody a sanitácie;

°

° °

118. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.